

GAVEOVERDRAGELSER
MELLEM ÆGTEFÆLLER
KREDITORERNES RETSSTILLING

UDARBEJDET AF

ELISA HOLM CORTSEN OG
CHARLOTTE BYGVRAA

JURIDISK KANDIDATSPECIALE
AALBORG UNIVERSITET
2019

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Abstract	4
1. Indledning	5
1.1. Problemformulering	6
2. Metode	7
2.1. Metode	7
2.2. Retskilder	9
2.2.1. <i>Lovgivning</i>	9
2.2.2. <i>Retspraksis</i>	10
2.2.3. <i>Lovforarbejder</i>	11
2.2.4. <i>Juridisk litteratur</i>	11
2.2.5. <i>Øvrige kilder</i>	12
2.3. Afgrænsning	12
3. Overdragelser mellem ægtefæller	15
3.1. Gavedefinition	15
3.2. Øvrige former for overdragelser mellem ægtefæller	15
3.2.1. <i>Lån</i>	16
3.2.2. <i>Berigelseskrav</i>	16
3.2.3. <i>Den gensidige forsørgelsesforpligtelse</i>	17
4. Overordnet om tidligere lovgivning	20
5. Gaver mellem ægtefæller efter tidligere lovgivning	23
5.1. Kravet om gaveægtepagt	23
5.1.2. <i>Baggrunden for retsvirkningslovens § 30</i>	25
5.1.3. <i>Sædvanlige gaver</i>	27
5.1.3.1. <i>TFA 2013.649 Ø</i>	28
5.2. Subsidiær hæftelse	33
5.2.1. <i>U 2013.1558 V</i>	36
5.2.2. <i>Delkonklusion</i>	38
5.2.3. <i>Baggrunden for retsvirkningslovens § 33</i>	39
5.3. Omstødelse	40
5.3.1. <i>Konkurslovens § 64</i>	42
5.3.2. <i>Konkurslovens § 74</i>	46
6. Baggrunden for ændring af reglerne	49
6.1. Gaveoverdragelser	50
6.2. Omstødelse og subsidiær hæftelse	52
6.3. Delkonklusion	56
7. Gaver mellem ægtefæller efter gældende lovgivning	58
7.1. Ægtefælleloven	58
7.2. Kreditorernes muligheder uden for konkurs	61
7.2.1. <i>Proforma</i>	62
7.2.2. <i>Almindelige ugyldighedsregler</i>	65
7.2.3. <i>Manglende sikringsakt</i>	65

7.3. Konkursloven	66
7.3.1. Konkursloven § 64, stk. 1	67
7.3.2. Konkursloven § 64, stk. 2	67
7.3.2.1. U 1962.738 Ø	68
7.3.3. Konkursloven § 64, stk. 3	70
7.3.4. Konkursloven § 64, stk. 4	71
7.3.5. Konkursloven § 64, stk. 5	73
8. Er kreditorernes retsstilling forbedret?	76
8.1. Forholdet mellem ægtefællerne	76
8.2. Forholdet til kreditorerne	77
9. Konklusion	81
10. Litteraturliste	84
10.1. Lovgivning	84
10.2. Retspraksis.....	84
10.2.1. Ugeskrift for retsvæsen.....	84
10.2.2. Tidsskrift for Familie- og Arveret	84
10.2.3. Fuldmægtigen	84
10.3. Lovforarbejder	85
10.4. Juridisk litteratur	85
10.5. Øvrige kilder	86
11. Dokumentation for projektets omfang	87

Abstract

The purpose of this thesis is to clarify and investigate the legal situation after the enactment of Law on Spouses' Financial Relations on 1 January 2018. The thesis begins with an explanatory section, in which the previous legal situation is clarified. Subsequently, the basis for the new and changed legislation will be reviewed, as well as the background for its enactment. The main focus will be on creditors legal position when a debtor transfers assets to his spouse in order to evade creditors fulfillment of their claims. It is commonly known that people in debt often try to transfer their assets to others, often their spouse, so their creditors don't have access to fulfillment in the assets in question. Meanwhile the debtor still has access, especially when transferred to a spouse because of the shared household.

The topic chosen for this thesis is interesting due to the new legislation and thus the lack of literature, case law etc. on the area.

The problem statement of this study applies the traditional legal dogmatic method when bridging analysis and conclusions, including analysis of some rulings that falls within the scope of the problem statement.

Furthermore, the thesis contains a legal discussion regarding whether the purpose of the legislative changes on the area has been achieved or not.

The result of this study shows that legal situation has changed due to the legislative changes on the area. It can be concluded that the legal position of the creditors has deteriorated, inter alia, because § 30 of the legal effect law has been repealed. Thus, the debtor's bankruptcy is now a prerequisite for a gift to be reversed. § 33 of the legal effect law has been repealed as well. Instead, the legislation is now collected in the bankruptcy law, which does have some benefits for the creditors due to the fact that the opportunity for reversal is now extended.

1. Indledning

En del par, herunder mange ægtepar, er fælles om den daglige økonomi i hjemmet, men uanset denne økonomiske indretning, hæfter hver part som udgangspunkt kun for sin egen gæld. Dette gælder også efter ægteskabets indgåelse, selvom parret ikke har oprettet en ægtepagt om særeje. Dette har medført, at en del ægtefæller gennem tiden har gjort brug af den såkaldte *ægtefællefinte*. Hermed menes den situation, hvor en person i økonomiske vanskeligheder overdrager sin formue eller dele heraf, herunder særligt værdifulde aktiver såsom fast ejendom, bil og lignende, til sin ægtefælle.

Ved at overdrage sin formue eller dele heraf, bringes formuen i kreditorly, således at overdragerens kreditorer ikke kan søge sig fyldestgjort i de overdragne aktiver. Samtidig kan overdrageren fortsat benytte og dermed få glæde af aktiverne, idet der er tale om en overdragelse til en så nærstående person som overdragerens ægtefælle. Reelt set vil aktiverne dermed fortsat være tilknyttet overdrageren, selvom de formelt tilhører ægtefællen.

Ovenstående overdragelseskonstruktion har været velkendt i mange år. Som anført medfører den betydelige fordele for ægtepar, hvor den ene part er i økonomiske vanskeligheder, f.eks. ved at afværge en forestående tvangsauktion af familiens ejendom. Imidlertid er der også tilknyttet en række problemstillinger til konstruktionen, i hvert fald hvis man spørger kreditorerne.

For at varetage hensynet til kreditorerne findes der i lovgivningen regler, der regulerer overdragelser mellem ægtefæller. Imidlertid har reglerne ikke været i stand til at forhindre ægtefællefinten. Derfor har der gennem længere tid været et politisk ønske om at standse den. Dette har politikerne for nyligt gjort at aktivt forsøg på ved at ændre ægtefælle- og konkurslovgivningen.

Uagtet at lovgivningen er ændret, er ægtefæller fortsat selvstændige formuesubjekter, og ægtefæller kan således fortsat indgå aftaler, herunder overdrage aktiver til hinanden. Samtidig er der, grundet den tætte tilknytning, der sædvanligvis er mellem ægtefæller,

typisk et naturligt gavemiljø. Således kan der formentlig ikke forventes en fremtid, hvor der ikke overdrages gaver mellem ægtefæller. Det findes derfor særligt relevant at undersøge, hvorvidt der med den ændrede lovgivning rent faktisk er sket en forbedring af kreditorernes retsstilling i den omtalte situation.

1.1. Problemformulering

Formålet med dette kandidatspeciale¹ er at undersøge retstilstanden på området for gaveoverdragelser mellem ægtefæller, med særligt fokus på kreditorernes retsstilling. På baggrund heraf opstilles der følgende problemformulering:

Hvordan er lovgivningen vedrørende gaveoverførsler mellem ægtefæller ændret som følge af indførelsen af ægtefælleloven² samt ændringerne i konkursloven³, hvordan har lovændringerne påvirket kreditorernes retsstilling, og er de tilsigtede formål med ændringerne opnået?

---

¹ I det følgende omtalt 'projektet'.

² Børne- og Socialministeriet. *Lov om ægtefællers økonomiske forhold*. LOV nr. 548 af 30/05/2017.

³ Justitsministeriet. *Bekendtgørelse af konkursloven*. LBK nr. 11 af 06/01/2014.

2. Metode

2.1. Metode

Til besvarelse af problemformuleringen er dette projekt udarbejdet ved anvendelse af den retsdogmatiske metode. Hermed forstås, at gældende ret, inden for rammerne af problemfeltet, er beskrevet, analyseret og systematiseret med udgangspunkt i de relevante retskilder og med hensyntagen til deres retskildemæssige værdi.⁴

Den retsdogmatiske metode består af tre elementer - beskrivelse, analyse og systematisering. Anvendelse af metoden forudsætter dog ikke, at disse tre elementer konsekvent holdes adskilt, idet de ofte vil flyde sammen.⁵ Dette gør sig tillige gældende i nærværende projekt.

Den beskrivende del af metoden indebærer en fremstilling, hvor gældende ret præsenteres via en objektiv beskrivelse af såvel teori som retskildemateriale. Subjektive vurderinger og forklaringer undlades således i videst muligt omfang. Dog er retsdogmatikken ikke *absolut objektiv*. Med dette udtryk forstås bl.a., at fortolkning er en nødvendig del af den retsdogmatiske metode, idet ord og begreber har mange forskellige formål og funktioner. Dette kan i nogle tilfælde give metoden en subjektiv karakter.⁶ Imidlertid er dette ikke ensbetydende med, at retsreglerne fortolkes tilfældigt, idet der er anvendt valide kilder som fortolkningsbidrag.⁷ Fortolkning af gældende ret er en del af det analyserende element i metoden. I projektet er fortolkning anvendt til at afklare formålet med de forskellige retsregler, og hvordan de i praksis kan anvendes. Den *juridiske forforståelse*, hvormed menes en forståelse for "*de grundlæggende principper eller værdier, ud fra hvilke retsreglen eller lovtæksten skal forstås*"⁸ er i denne henseende inddraget i projektet, bl.a. ved brug af lovforarbejder.

---

⁴ Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). *"Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære"*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 212.

⁵ Op. cit., s. 213.

⁶ Op. cit., s. 215-216.

⁷ Se mere om de anvendte retskilder i afsnit 2.2.

⁸ Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). *"Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære"*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 222.

En del af den retsdogmatiske metode er som nævnt også at systematisere gældende ret. Formålet med dette er *“at skabe et overblik, således at man kan orientere sig i retssystemet.”*⁹ Den systematiserende del af metoden i projektet består bl.a. i at fremdrage, analysere og sammenfatte de hensyn, som domstolene vægter, og i at beskrive retsbegrebernes indbyrdes sammenhæng.

Som ovenfor anført er det væsentligt at forholde sig objektivt ved brug af den retsdogmatiske metode. Imidlertid kan den retsdogmatiske metode også indeholde kritik, idet retsvidenskaben har til opgave at forholde sig kritisk til såvel retspraksis som den øvrige retsvidenskab.¹⁰ Det anføres i teorien, at *“den kritiske virksomhed ligger (...) inden for rammen for retsdogmatisk virksomhed, som er beskrivelse, fortolkning og systematisering af gældende ret.”*¹¹ Denne del af metoden kommer bl.a. til udtryk ved, at det i projektet er diskuteret, hvorvidt de tilsigtede formål med de i projektet omtalte lovændringer er opnået, herunder er eventuelle problemstillinger ved gældende ret belyst. Denne del af projektet indeholder overvejelser, der har karakter af retspolitik.

Retspolitiske overvejelser ligger i udkanten af den retsdogmatiske metode. Det giver dermed en metodisk udfordring, at det ikke er muligt at foretage en skarp afgrænsning af, hvornår der er tale om ren retsdogmatik, og hvornår der er tale om retspolitiske overvejelser. Dette er i overensstemmelse med den juridiske litteratur, hvor det bl.a. er anført, at *“det er svært - eller måske endda umuligt - at foretage et skarpt skel mellem retsdogmatik og retspolitik og også at bestemme, hvor den eventuelle grænse mellem disse to fagområder præcist går.”*¹²

---

⁹ Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). *“Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære”*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 227.

¹⁰ Op. cit., s. 231.

¹¹ Op. cit., s. 232.

¹² Evald, Jens, Dalberg-Larsen, Jørgen m.fl. (2002). *“Om retspolitik”*, Jurist- og Økonomforbundets forlag, side 10.

2.2. Retskilder

Anvendelse af den retsdogmatiske metode indebærer inddragelse af de retskilder, som vedrører projektets emnefelt.

Nærværende afsnit har til formål at præsentere de kilder, der er relevante at inddrage til besvarelse af projektets problemformulering. Afsnittet vil endvidere belyse de metodemæssige overvejelser, der er i relation til de benyttede kilder samt redegøre for kildernes indbyrdes hierarki.

2.2.1. Lovgivning

Det er relevant at inddrage lovgivning ved anvendelsen af den retsdogmatiske metode. Dette findes at være i overensstemmelse med det faktum, at lovgivning betegnes som værende den vigtigste hovedgruppe af retskilder.¹³

I projektet er der fokus på gældende ret, som også er udgangspunktet for anvendelsen af den retsdogmatiske metode. Den lovgivning, som er relevant til belysning af projektets problemformulering, er ægtefælleloven (ÆFL) samt konkursloven (KL). Til besvarelse af projektets problemstilling er det dog også nødvendigt at inddrage historisk lovgivning, således at det er muligt at undersøge en eventuel ændring i kreditorernes retsstilling, som følge af lovændringerne den 1. januar 2018 på området for gaveoverdragelser mellem ægtefæller. Foruden ægtefælleloven samt konkursloven, vil retsvirkningsloven (RVL)¹⁴ derfor også inddrages.

Eftersom lovgivning betegnes som værende den vigtigste retskilde¹⁵, tillægges de anførte love størst betydning i forhold til øvrige retskilder. Det er dog bemærket, at der indenfor retskildelæren er hævdet, at der ikke er nogen rangorden mellem de forskellige retskilder.¹⁶ Imidlertid følges der i projektet den opfattelse, at retskilderne har forskellig

---

¹³ Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). *"Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære"*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 296.

¹⁴ Børne- og Socialministeriet. *Bekendtgørelse af lov om ægteskabets retsvirkninger*. Lov nr. 1135 af 20/10/2014.

¹⁵ Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). *"Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære"*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 296.

¹⁶ Op. cit., s. 294.

vægt ved løsning af juridiske problemstillinger. Denne opfattelse synes der at være overvejende enighed om i den juridiske litteratur, bl.a. er det anført, at *“det er den generelle opfattelse, at lovgivningen har prioritet foran de øvrige retskilder.”*¹⁷

2.2.2. Retspraksis

Retspraksis er en anerkendt retskilde¹⁸, idet domstolenes afgørelser har en vis præjudikatsværdi. Jo højere retsinstans en afgørelse er afsagt af, des højere retskildeværdi vil afgørelsen typisk have.

Det faktum, at retspraksis skaber præcedens, bidrager til en høj retssikkerhed, bl.a. set ud fra et lighedssynspunkt. Endvidere er der iagttaget et effektivitetshensyn, idet domstolene skaber en procesbesparende funktion ved, at befolkningen kan stole på, at retsafgørelserne ikke ændres. Imidlertid må disse retssikkerheds- og effektivitetshensyn vægtes over for hensynet til samfundsudviklingen. Samfundet udvikler sig, og gældende ret bør følge denne udvikling. Derfor kan domstolene fravige en ellers fast praksis, idet enhver afgørelse er truffet ud fra det retssystem, som gælder på afgørelsestidspunktet. I nærværende projekt har dette den betydning, at nyere retspraksis tillægges en større retskildeværdi end ældre afgørelser.¹⁹

Foruden en skabelse af præcedens, bidrager retspraksis til fortolkning af lovgivningen. Det er dog en metodisk udfordring, at projektet omhandler lovgivning, der alene har været gældende i omkring halvandet år, da dette har betydning for omfanget af retspraksis på området. Eftersom den omtalte lovgivning først er trådt i kraft for nylig, er der for nuværende ikke afsagt domme med hjemmel i den ændrede lovgivning, som er relevante i forhold til projektets problemstilling. Projektet vil derimod inddrage tidligere retspraksis, som er afsagt efter nu historiske lovbestemmelser. En del af den tidligere praksis er fortsat relevant til belysning af gældende ret, idet forståelsen af visse begreber ikke er ændret, og idet visse nye lovbestemmelser skal forstås i overensstemmelse med tidligere bestemmelser.

---

¹⁷ Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). *“Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære”*, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 295.

¹⁸ Op. cit., s. 299.

¹⁹ Op. cit., s. 298-299.

2.2.3. Lovforarbejder

Til fortolkning – og dermed forståelsen – af retsregler, er det nærliggende at inddrage lovforarbejder, idet disse danner grundlag for udarbejdelsen af selve lovgivningen. Lovforarbejder er således en væsentlig kilde til forståelse af gældende ret.

I projektet forstås lovforarbejder som alt, der danner grundlag for regelskabelsen.²⁰ De primære forarbejder, som inddrages, er betænkning nr. 1552.²¹ Denne er tillagt stor betydning for forståelsen af gældende ret, idet den er det primære fortolkningsbidrag grundet manglende retspraksis på området.

Endvidere er der i projektet anvendt høringssvar fra Danske Advokater. Ofte sendes et lovforslag til høring hos f.eks. interesseorganisationer, inden det fremsættes i Folketinget. Høringssvar protokolleres og indgår i lovgivningsarbejdet²². Høringssvar er således en del af grundlaget for regelskabelsen, hvorfor de er en del af lovforarbejderne.²³ I projektet er høringssvar inddraget med henblik på at fremdrage eventuelle problemstillinger i forbindelse med lovændringerne.

De anvendte forarbejder er inddraget under hensyntagen til deres retskildemæssige værdi, hvormed menes, at lovforarbejder ikke i sig selv er bindende eller forpligtende. Lovforarbejder betragtes ikke som selvstændige retskilder. I relation til forarbejdernes retskildemæssige værdi bemærkes det endvidere, at der må skelnes mellem, hvilke typer af forarbejder, der er tale om. Betænkninger og bemærkninger til lovforslagene tillægges eksempelvis større betydning end høringssvar.²⁴

2.2.4. Juridisk litteratur

Faglitteratur har ikke status som en retskilde. Dog kan juridisk faglitteratur bidrage til forståelsen af gældende ret.²⁵ Af denne grund inddrages juridisk litteratur også i nærværende projekt til belysning af emnefeltet, dog under hensyntagen til dets

---

²⁰ Munk-Hansen, Carsten, (2018). *"Retsvidenskabsteori"*, 2. udgave, Djøf forlag, s. 299.

²¹ Retsvirkningslovsudvalget, (2015). Betænkning nr. 1552 *"Ægtefællers økonomiske forhold"*.

²² Munk-Hansen, Carsten, (2018). *"Retsvidenskabsteori"*, 2. udgave, Djøf forlag, s. 260.

²³ Op. cit., s. 299.

²⁴ Op. cit., s. 261.

²⁵ Op. cit., s. 372.

kildemæssige værdi, hvortil det bemærkes, at der ikke kan støttes ret på fakta, der alene fremgår af litterære værker. Endvidere bemærkes det, at der – som ved retspraksis – også forekommer en metodisk udfordring i relation til den juridiske litteratur. Dette skyldes, at den forholdsvis nylige ikrafttrædelsesdato for gældende lovgivning inden for projektets emnefelt bevirker, at der fortsat er begrænset med faglitteratur på området.

Projektets litteraturliste indeholder flere juridiske fremstillinger. Disse har været anvendt direkte i projektet. Imidlertid indeholder litteraturlisten ikke en fuldstændig fremstilling af alt materiale, som er gennemgået i forbindelse med projektet, da visse fremstillinger alene har bidraget til en baggrundsforståelse for retsområdet.

2.2.5. Øvrige kilder

Foruden ovenstående kilder, er der i projektet anvendt SKAT's juridiske vejledning. Det bemærkes i relation hertil, at sådanne vejledninger rangerer under lov og bekendtgørelser, og at de har cirkulærestatus. Gældende praksis fastlægges i den nævnte vejledning, hvilket betyder, at der kan støttes ret herpå, så længe vejledningen ikke åbenbart er i uoverensstemmelse med højere rangerende retskilder. De er således egnede til at skabe berettigede forventninger, hvorfor retningslinjer anført heri kan påvirke retstilstanden ud fra indretningssynspunkter og lighedsbetragtninger.²⁶

Den omtalte type vejledning er anvendt som fortolkningsbidrag, når forståelsen af en lovregel ikke umiddelbart kan udledes ved anden fortolkning heraf.²⁷

2.3. Afgrænsning

I projektet er området for gaveoverdragelser mellem ægtefæller behandlet, hvorfor projektet i overvejende grad omhandler familieret. Dog fokuseres der primært på kreditorers retsstilling, hvorfor projektet ligeledes indeholder et konkursretligt aspekt. Behandlingen af disse to retsområder kan blive omfangsrigt, hvorfor det findes nødvendigt at foretage en afgrænsning af emnefeltet. For at skabe et overblik, er nærværende afgrænsning opdelt i de to retsområder, hvor der i det følgende indledes med den familieretlige del.

---

²⁶ Munk-Hansen, Carsten, (2018). "Retsvidenskabsteori", 2. udgave, Djøf forlag, s. 341-342.

²⁷ Den juridiske vejledning 2019-1, afsnit, A.A.1.1.2, Skatteministeriets opgaver.

For at besvare projektets problemformulering indledes analysen med en gennemgang af de tidligere gældende regler på området for gaveoverdragelser mellem ægtefæller. I denne forbindelse behandles de overordnede formål med retsvirkningsloven. Endvidere foretages der en analyse af udvalgte lovbestemmelser, som er relevante for problemfeltet. RVL §§ 30 og 33 er således behandlet, herunder baggrunden for bestemmelserne samt relevant retspraksis.

Efter en gennemgang af den relevante tidligere lovgivning, behandles de ændringer, som er foretaget på det pågældende lovområde. Ægtefælleloven er således inddraget, og i denne forbindelse belyses de relevante bestemmelser heri, samt baggrunden for ændringerne.

For så vidt angår det konkursretlige aspekt, er udvalgte bestemmelser i konkursloven behandlet. Analysen indeholder på dette område en gennemgang af de omstødelsesregler i konkursloven, som er relevante for kreditorer i forbindelse med en skyldners gaveoverdragelse til sin ægtefælle. I denne forbindelse er KL § 64 behandlet, herunder de ændringer, som er foretaget heri. Endvidere er generalklausulen i KL § 74 behandlet. Dog gennemgås KL § 74 alene kortfattet, da det er en opsamlingsbestemmelse, som typisk kun anvendes subsidiært. Det bemærkes, at domme afsagt før ændringerne af KL § 64 ikke længere er retningsgivende for anvendelse af bestemmelsen den efter 1. januar 2018²⁸, hvorfor retspraksis vedrørende konkursloven ikke inddrages i projektet.²⁹

Det er endvidere belyst, hvorvidt kreditorer har mulighed for at søge sig fyldestgjort i forbindelse med en gaveoverdragelse mellem ægtefæller, uden særlig hjemmel i ægtefælle- eller konkurslovgivningen.

Overordnet indeholder projektet således en gennemgang af kreditorernes retsstilling i forbindelse med gaveoverdragelser mellem ægtefæller efter hhv. de dagældende og

---

²⁸ Petersen, Lars Lindencrone og Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursloven med kommentarer"*, 14. udgave, Karnov Group, s. 573.

²⁹ Dette skyldes, at kravet om insolvens er skærpet i den ændrede KL § 64. Denne behandles i afsnit 7.3.2.

gældende regler. Afslutningsvist er det undersøgt, hvorvidt de tilsigtede formål med lovændringerne er opnået, herunder om kreditorenes retsstilling er forbedret.

3. Overdragelser mellem ægtefæller

Nærværende afsnit indeholder indledningsvist en definition af gavebegrebet. Øvrige former for overførsler mellem ægtefæller vil ligeledes blive behandlet.

3.1. Gavedefinition

En gave er en ensidigt bebyrdende aftale og defineres i den juridiske litteratur³⁰ som *“en vederlagsfri formuefordel på giverens bekostning, der fremtræder som et udslag af gavmildhed (i gavehensigt), og som ikke sker til opfyldelse af en retspligt, f.eks. i form af en underholdsforpligtelse.”*³¹

Ved gavehensigt forstås, at givener ønsker, at gaven tilkommer modtageren, uden der erlægges en modydelse. Kravet om gavehensigt er således opfyldt, når gaveoverdragelsen udspringer af gavmildhed. Dog kan kravet ligeledes være opfyldt, såfremt gavegiver ved overdragelsen har haft til hensigt også selv at opnå fordele herved, f.eks. at unddrage sine kreditorer fyldestgørelse.³²

3.2. Øvrige former for overdragelser mellem ægtefæller

Udover gavedispositioner kan der også mellem ægtefæller foretages andre formueoverførsler, idet ægtefæller kan pådrage sig forpligtelser og indgå aftaler med hinanden, jf. ÆFL § 2, stk. 1.³³ Eftersom projektets problemfelt, og flere af de i projektet anvendte bestemmelser, alene vedrører gaveoverdragelser, findes det relevant at afgrænse gavedispositioner overfor øvrige formueoverførsler mellem ægtefæller.

---

³⁰ Det bemærkes, at indenfor konkursretten betragtes også begunstigelser, der tilkommer den ene ægtefælle ved et skifte, som gaver, jf. Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *“Familiere”*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 216. Dette falder uden for projektets problemfelt, da projektet ikke behandler problemstillinger i forbindelse med skifte. Se mere herom: Jensen, Kim Sommer, *“Omstødelse af (store) gaver”* (U 2017B.331/1), afsnit 2, s. 1.

³¹ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *“Familiere”*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 214-215.

³² Op. cit., s. 215.

³³ Tidligere RVL § 29.

3.2.1. Lån

Ægtefæller kan som følge af deres aftalefrihed yde hinanden lån. En lånedisposition adskiller sig fra gavedispositionen, idet et lån ikke er en vederlagsfri overdragelse til eje. Som følge heraf findes lånedispositionen ikke relevant at behandle nærmere.

3.2.2. Berigelseskrav

Det kan i nogle tilfælde være vanskeligt at statuere lån eller gave, såfremt der ikke kan indfortolkes en form for aftale eller et løfte mellem ægtefællerne. Dette gælder særligt i de tilfælde, hvor ægtefællerne ikke har forholdt sig til overførsels karakter.³⁴ Såfremt en overførsel mellem ægtefæller hverken kan kategoriseres som led i en gensidigt bebyrdende aftale, som en gave, eller kan rummes i forsørgelsespligten, som gennemgås straks nedenfor, kan et tilbagebetalingskrav mellem ægtefællerne dog i visse situationer være aktuelt, idet der kan være mulighed for et godtgørelseskrav efter de almindelige formueretlige grundsætninger.³⁵

Et berigelseskrav er et krav, der opstår som følge af en disposition, hvor en person ugrundet bliver beriget på en anden persons bekostning. Godtgørelseskrav efter berigelsesgrundsætningen består af den værdiforøgelse, som er tilført modtagerægtefællen ved dispositionen, dog begrænset af giverægtefællens tab.

Ofte vil overførsler mellem ægtefæller, som har sammenblandet økonomi, være omfattet af forsørgelsespligten. I det omfang en overførsel er forbrugt til almindeligt løbende forbrug og forsørgelse, findes det rimeligt at statuere overførslen som et led i den gensidige forsørgelse. Derimod findes det ikke rimeligt i den situation, hvor en ægtefælle har ydet større beløb til modernisering af familiens bolig, som alene tilhører den anden ægtefælle, at den værdistigning, som forbedringen har medført, vederlagsfrit skal tilfalde den ægtefælle, til hvem boligen tilhører. Sker der en faktisk berigelse i en sådan situation, kan tilbagebetaling af denne berigelse således blive aktuelt.

---

³⁴ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *"Familiere"*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 237.

³⁵ Op. cit., s. 237.

Såfremt den opnåede berigelse er større eller af samme størrelse som det overførte beløb, har det ingen betydning, om overførslen kategoriseres som et lån eller et berigelseskrav.³⁶ Opstår der derimod en situation, hvor den opnåede berigelse er lavere end det overførte beløb, er det afgørende at fastslå, hvilken type krav, der er tale om, idet der i disse tilfælde er tale om et formueretligt tilbagebetalingskrav af mindre størrelse, end hvis det statueres, at der er tale om en lånedisposition.³⁷

Berigelseskrav efter almindelige formueretlige grundsætninger kan påberåbes af ægtefæller såvel som af kreditorer. Kravet kan gøres gældende ved både individual- og universalforfølgning. Såfremt der er tale om individualforfølgning, kan kreditor foretage udlæg i skyldners berigelseskrav mod ægtefællen. Såfremt der er tale om universalforfølgning, vil konkursboet som udgangspunkt succedere i skyldners rettigheder og forpligtelser, hvorfor boet kan gøre berigelseskravet gældende mod ægtefællen. Det må dog antages, at der – for så vidt angår kreditorernes mulighed for at påberåbe sig berigelsesgrundsætningen – er tale om et teoretisk udgangspunkt, eftersom det ikke har været muligt at finde trykt praksis, hvor domstolene statuerer et berigelseskrav for kreditorerne. Generelt er retspraksis vedrørende berigelseskrav begrænset. Det formodes, at der er tale om en bevisbyrde, som for kreditorerne er svær at løfte, bl.a. fordi kreditorerne først og fremmest skal opdage, at skyldner har ydet beløb til forbedring af sin ægtefælles ejendele, typisk fast ejendom, og at denne forbedring har medført en værdistigning. Berigelseskrav findes derfor at være mere teoretisk end praktisk relevant.

3.2.3. Den gensidige forsørgelsesforpligtelse

Som det fremgår af den anførte gavedefinition, vil opfyldelse af den gensidige forsørgelsespligt ikke være en gavedisposition, men derimod opfyldelse af en retlig forpligtelse. Forsørgelsespligten er lovfæstet i ÆFL § 4.³⁸

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

---

³⁶ Det samme gælder ugyldige gaver reguleret af retsvirkningsloven, idet disse skal tilbagegives på samme måde som lån, jf. mere herom i afsnit 5.1.

³⁷ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *“Familieret”*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 238-239.

³⁸ Tidligere RVL § 2.

ÆFL § 4. Under ægteskabet har ægtefæller pligt til at forsørge hinanden.

Stk. 2. Hvad en ægtefælle modtager fra den anden ægtefælle som forsørgelse efter stk. 1, tilhører modtageren.

Stk. 3. Statsforvaltningen kan efter bestemmelserne i kapitel 16 pålægge en ægtefælle, der ikke opfylder sin forsørgelsespligt efter stk. 1, at betale bidrag til den anden ægtefælle.

Bestemmelsen overlader det til ægtefællerne selv at sørge for deres praktiske og økonomiske underhold, samt fordelingen heraf under ægteskabets beståen.³⁹ Bestemmelsen definerer således ikke en klar fordeling mellem ægtefæller i forhold til, hvem der skal bære hvilke forsørgelsesudgifter, herunder både de økonomiske forpligtelser men også, hvem der skal udføre de praktiske opgaver. Derimod skaber bestemmelsen en forventning om, at begge parter i et ægteskab bidrager til den fælles forsørgelse.⁴⁰

Bestemmelsen finder anvendelse, når en ægtefælle har afholdt udgifter til familiens almindelige forbrug.⁴¹ I en sådan situation kan denne ægtefælle ikke efterfølgende fortryde disse betalinger, og dermed kan det ikke senere kræves, at der sker tilbagebetaling af de beløb, som er anvendt til den almindelige forsørgelse.

På samme måde, som en ægtefælle ikke kan fortryde bidrag til den almindelige forsørgelse, kan denne ægtefælles kreditorer heller ikke senere kræve, at der sker tilbagebetaling af sådanne ydelser. Bestemmelsen regulerer således alene ægtefællernes interne forhold, og det, der er omfattet af forsørgelsespligten, kan derfor ikke danne grundlag for en ægtefælles *hæftelse* over for tredjemand.

---

³⁹ Arbejde i hjemmet er et eksempel på praktisk forsørgelse.

⁴⁰ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). "*Familieret*", 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 229.

⁴¹ Almindeligt forbrug er ikke kun udgifter til husholdningen, men også udgifter til tøj, sko, vedligeholdelsesudgifter mv., jf. Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017), "*Familieret*", 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 229.

Dette gælder dog alene, såfremt beløbene ligger inden for rammerne af, hvad der på baggrund af ægtefællernes økonomiske forhold kan anses for rimeligt.⁴² Med andre ord; hvis bidragene ligger udover, hvad der kan rummes i forsørgelsespligten, kan der blive tale om omstødelse. Dette behandles nærmere i afsnit 7.3.5 vedrørende KL § 64, stk. 5.

Det kan således konkluderes, at der kan ske overdragelse af formuegoder mellem ægtefæller på flere forskellige måder. Da projektet som anført omhandler gavedispositioner, vil der i det følgende alene være fokus på reglerne herom.

---

⁴² Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *"Familiere"*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 228-230.

4. Overordnet om tidligere lovgivning

Det findes nødvendigt at klarlægge den tidligere retstilstand på området for at besvare projektets problemformulering fyldestgørende. I nærværende afsnit vil de overordnede tanker bag retsvirkningsloven af 1925 blive behandlet. Dette skal bidrage til en forståelse for de ændringer, som er foretaget ved indførelsen af ægtefælleloven, som gennemgås i afsnit 7.1.

Bemærkningerne til lovudkastet til retsvirkningsloven findes i Udkast til Lov om Ægteskabets Retsvirkninger: Udarbejdet af den, ved Kgl. Resolutioner af 25. juli 1910, 19. juni 1912 og 29. december 1914, nedsatte Kommission, populært omtalt som 1918-udkastet.

Bemærkningerne i 1918-udkastet indledes bl.a. med et ønske om at samle reglerne om ægteskabets retsvirkninger i én og samme lov: "... *nogen samlet Lov om Ægteskabets Retsvirkninger* *haves ikke, og adskillige af disse er da ogsaa helt ulovbestemte.*"⁴³ Dog bemærkes det i forlængelse heraf, at det ikke er muligt at skabe en lov, som udtømmende indeholder alle ægteskabets retsvirkninger. Hensigten har således været at skabe en lov, hvori ægteskabets typiske retsvirkninger er samlet.⁴⁴

Retsvirkningsloven er en revidering af Lov om Formueforholdet mellem Ægtefæller af 7. april 1899. Før indførelsen af retsvirkningsloven har manden haft rådighed over hele formuen, mens hustruen alene har haft ret til at råde over selverhverv. Formuen har på daværende tidspunkt således som udgangspunkt været under mandens enerådighed. Det afgørende for retsvirkningslovens udarbejdelse har været at opnå ligestilling mellem ægtefæller samtidig med, at begge ægtefæller opnår økonomisk selvstændighed på en måde, som harmonerer med datidens familiemønster med en hjemmegående hustru og en udearbejdende mand.⁴⁵ Disse overvejelser har dannet baggrund for indførelsen af de

---

⁴³ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 29.

⁴⁴ Op. cit., s. 29-30.

⁴⁵ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 169.

lovhjemlede principper vedrørende særråden og særhæften, som fortsat er gældende i dag.⁴⁶

I 1918-udkastet diskuteres det endvidere, hvorvidt der er behov for sådanne skrevne regler, som regulerer retsstillingen mellem ægtefæller:

*“En Speciallovgivning for Ægteskabet under dets Bestaaen maa [...] vedblivende anses for nødvendig; men indenfor denne maa Bestræbelsen gaa ud paa saa vidt muligt at stille Mand og Hustru lige.”*⁴⁷

Det bemærkes hertil, at ægtefæller har så mange fælles interesser, og at denne form for samliv er så betydningsfuld, at både samfundet i almindelighed og parterne selv samt tredjemand er interesseret i, at ægteskabet behandles på særlig måde af lovgivningsmagten. Det anføres, at ægtefæller har krav på, at deres indbyrdes forpligtelsesforhold – især med hensyn til underhold og forsorg for børnene – er fast lovordnet.⁴⁸

Det, som er særligt relevant for projektets problemfelt, er, at det i denne sammenhæng endvidere bemærkes, at: *“... Tredjemand er navnlig interesseret i, at der gives særlige Lovregler, som beskytter ham mod at lide Tab ved Formueforskydninger mellem Ægtefællerne.”*⁴⁹

Det har således siden indførelsen af retsvirkningsloven været et tilsigtet ønske at sikre ligestilling mellem ægtefæller, samt at beskytte kreditorernes adgang til fyldestgørelse gennem speciallovgivning. Regler, der beskytter kreditorerne, findes at have væsentlig betydning i forbindelse med indførelsen af principperne om særråden og særhæften, idet disse principper gør ægtefællefinten mulig. Det kan således indledningsvist konkluderes, at projektets problemfelt allerede har været diskuteret ved indførelsen af

---

⁴⁶ Reglen om særråden findes i ÆFL § 1, stk. 1 og reglen om særhæften findes i ÆFL § 3.

⁴⁷ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 33-34.

⁴⁸ Op. cit., s. 33.

⁴⁹ Op. cit., s. 33.

retsvirkningsloven, og at kreditorbeskyttelse har været et af de oprindelige formål med lovgivningen på området.

5. Gaver mellem ægtefæller efter tidligere lovgivning

Den 1. januar 2018 er ægtefælleloven trådt i kraft. Indførelsen af denne lov har betydet ophævelse af retsvirkningsloven, hvilket har medført en ændret retsstilling. Dog finder bestemmelserne i retsvirkningsloven i visse situationer fortsat anvendelse, jf. ÆFL § 81⁵⁰, hvorfor det findes relevant indledningsvist i analysen for nærværende projekt at redegøre for den tidligere regulering på området for gaver mellem ægtefæller. Et andet formål med behandlingen af de dagældende regler er, som anført ovenfor, at skabe en forståelse for ændringerne på området og dermed for gældende ret.

De relevante bestemmelser efter dagældende lovgivning er RVL §§ 30 og 33. RVL § 30 vedrører kravet om gaveægtepagt, og RVL § 33 vedrører subsidiær hæftelse for den ægtefælle, som har modtaget en gave. Endvidere behandles de relevante bestemmelser i konkursloven efterfølgende.

5.1. Kravet om gaveægtepagt

Efter dagældende lovgivning er gaveoverdragelser mellem ægtefæller som udgangspunkt kun gyldige, såfremt der ved overdragelsen er oprettet en ægtepagt, jf. RVL § 30, stk. 1, 1. pkt. Dette gælder dog ikke overdragelse af sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står misforhold til givers kår, jf. RVL § 30, stk. 1, 2. pkt. Hvad der forstås ved en sædvanlig gave behandles i afsnit 5.1.3. Undtaget fra kravet om gaveægtepagt er tillige gaver, der består i livsforsikring, overlevelsesrente eller tilsvarende forsørgelse, som sikres den anden ægtefælle. Desuden er der efter retsvirkningsloven ikke krav om oprettelse af ægtepagt, såfremt en ægtefælle, hvis indtægter i løbet af et kalenderår har givet overskud, inden udløbet af det følgende år vederlagsfrit overdrager den anden ægtefælle indtil halvdelen af dette overskud. Dette følger af RVL § 31.⁵¹

RVL § 30 har følgende ordlyd:

---

⁵⁰ Denne behandles i afsnit 7.1.

⁵¹ En sådan overdragelse af overskud har dog kun gyldighed i relation til overdragerens kreditorer, såfremt giverægtefællen har underskrevet et dokument, hvor overskuddets størrelse er angivet, og såfremt giverægtefællen har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser, jf. RVL § 31, sidste pkt.

RVL § 30. Gaver mellem forlovede, som skal tilfalde modtageren ved ægteskabets indgåelse, og gaver mellem ægtefæller må for at være gyldige ske ved ægtepagt. Dette gælder dog ikke sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står i misforhold til giverens kår, ej heller gaver, som består i livsforsikring, overlevelserente eller lignende forsørgelse, som sikres den anden ægtefælle.

Stk. 2. Det kan ikke gennem ægtepagt eller på anden måde gyldigt vedtages, at det, som den ene ægtefælle fremtidig erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden.

Bestemmelsen opstiller formelle betingelser for gaveoverdragelser mellem ægtefæller. Udgangspunktet i dansk ret, for så vidt angår gaveløfter, er formfrihed, hvorfor RVL § 30 indebærer en fravigelse af dette almindelige udgangspunkt.

Kravet om gaveægtepagt gælder uanset, hvilken formueordning ægtefællerne har. Det er en gyldighedsbetingelse både inter partes og i forhold til ægtefællernes kreditorer. Dette har den betydning, at giverægtefællen kan kræve gaven tilbage, såfremt kravet om gaveægtepagt ikke er overholdt. Derudover har giverægtefællens kreditorer mulighed for at foretage udlæg direkte i gaven⁵², idet den manglende ægtepagt bevirker, at overdragelsen er ugyldig. Det aktiv, der er forsøgt overdraget, tilhører således fortsat giverægtefællen.

Der gælder ikke nogen tidsfrist for at anfægte gyldigheden af en gaveoverdragelse i medfør af RVL § 30. Dette illustreres eksempelvis af TFA 2013. 649 Ø, hvor der bl.a. gives medhold i, at en gave givet i 1996 kan kræves tilbage i 2011. Dommen gennemgås senere i projektet i forbindelse med definitionen af en sædvanlig gave i afsnit 5.1.3.1.

RVL § 30 fastslår endvidere i stk. 2, at det mellem ægtefæller ikke kan aftales, at det, som den ene ægtefælle fremtidigt erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden ægtefælle, uanset om der er oprettet ægtepagt eller ej. Denne regel opsætter, modsat RVL § 30, stk. 1, ikke formelle betingelser, men er i stedet en materiel ugyldighedsregel. Dette bevirker, at en sådan aftale ikke gyldigt kan indgås. Måtte ægtefæller alligevel forsøge at indgå en sådan aftale, bliver dispositionen ugyldig, og erhvervelsen vil tilfalde den ægtefælle, som

---

⁵² Betænkning nr. 1552, 2015, s. 368.

den uden ægtepagt ville være tilfaldet. Der må derfor foretages en ny disposition for at overføre aktivet til den anden ægtefælle.⁵³

5.1.2. Baggrunden for retsvirkningslovens § 30

Årsagen, til at dansk rets almindelige udgangspunkt om aftale- og formfrihed er fraveget ved indsættelsen af den dagældende RVL § 30, er begrundet i hensynet til såvel giverægtefællen som til dennes kreditorer.

Et af de generelle formål med retsvirkningsloven er, som allerede anført, at stille mand og hustru lige i ægteskabet, samt at sikre, at begge parter er selvstændige retssubjekter. Dette taler for, at der skal være fri adgang til at indgå retshandler, herunder til at overdrage aktiver til hinanden.

Som begrundelse for at stille krav om gaveægtepagt og dermed skabe en begrænsning i formfriheden anføres der, allerede tilbage i 1918-udkastet, følgende:

“Selv om Ægtefællerne nemlig er 2 retlig adskilte Personer, medfører den faktiske nære Forbindelse mellem dem et saadant Interessefællesskab, at de ofte vil se deres Fordel ved, at den enes Formue forskydes til Gunst for den anden, men til Skade for den førstes Kreditorer...”⁵⁴

Bestemmelsens hovedformål er med andre ord, at gavegiver ikke skal have mulighed for at bringe sine aktiver i kreditorly hos den anden ægtefælle, eftersom det har været antaget, at fuldstændig aftale- og formfrihed gør det lettere for en (insolvent) ægtefælle at forsøge at bringe sin formue i kreditorly.

Udover formålet at beskytte kreditorerne, har RVL § 30 også haft til hensigt at beskytte en eventuel svag part i et ægteskab. Dette gælder navnlig RVL § 30, stk. 2, idet en aftale om, *at det, som den ene ægtefælle fremtidig erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden,*

---

⁵³ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 177.

⁵⁴ Op. cit., s. 164-165.

kan medføre uoverskuelige konsekvenser for gavegiveren. I 1918-udkastet anføres der bl.a. følgende herom:

“Dens Formaal er, at den ene Ægtefælle ikke helt maa fledføre sig til den anden eller praktisk berøve sig selv den Myndighed og Raadighed, som Loven tillægger den dels af Hensyn til Tredjemand, men ogsaa af Hensyn til Ægtefællen selv, for at ikke en Ægtefælle skal misbruge sin Indflydelse paa den anden Ægtefælle til ganske at skaffe sig Raadighed over Ejendele, som f. Eks. Tredjemand for at beskytte den har gjort til dens Særeje.”⁵⁵

Et formål med bestemmelsen er dermed, at det ikke skal være muligt at misbruge sin indflydelse på sin ægtefælle til at få denne til at overdrage fremtidige erhvervelser til sig.⁵⁶

Samlet set kan det udledes af ovenstående, at RVL § 30 er en regel, der bl.a. tilgodeser kreditorerne til en skyldner, som overdrager aktiver til sin ægtefælle. 1918-udkastet viser endda, at ægtefællefinten – dog uden brug af selve betegnelsen herfor – har eksisteret i mange år, og at der fra lovgivers side længe har været rettet opmærksomhed på denne metode til at bringe aktiver i kreditorly, og på hvordan den kan forhindres.

Uagtet behovet for at beskytte kreditorerne har der været et ønske om at undtage visse gavedispositioner fra kravet om gaveægtepagt. Som tidligere anført gælder dette bl.a. sædvanlige gaver, hvis værdi ikke står i misforhold til giverens kår.

Baggrunden for, at sædvanlige gaver er undtaget kravet om gaveægtepagt, er også begrundet i udkastet til retsvirkningsloven. Det anføres, at dette skyldes følgende:

“... at man ikke bør besværliggøre det daglige Livs naturlige Udveksling af Smaagaver mellem Ægtefolk, da dette ikke kræves af Hensynet til Tredjemand. [...] den omfatter alle »sædvanlige Gaver« mellem Ægtefæller, altsaa uden Hensyn til, hvori Gaven bestaar, kun med den Begrænsning at dens Værdi ikke maa staa i Misforhold til Giverens Kaar.”⁵⁷

---

⁵⁵ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 176.

⁵⁶ Op. cit., s. 177.

⁵⁷ Op. cit., s. 173.

Det opfattes således som værende for vidtgående at stille krav om oprettelse af ægtepagt for samtlige gavedispositioner. Dette antages at have sammenhæng med det nære interessefællesskab, der er mellem ægtefæller, eftersom det må opfattes som værende sædvanligt og dermed ofte forekommende, at der gives mindre gaver mellem ægtefæller. Endvidere har udvalget ikke fundet, at denne undtagelse vil være til skade for kreditorerne ved, at bestemmelsen misbruges af ægtefællerne til at overføre større beløb til hinanden, idet gavedispositionen aldrig må stå i misforhold til giverens kår. Med undtagelsen i RVL § 30, stk. 1, 2. pkt., har det dermed været muligt at iagttage hensynet til ægtefællernes daglige liv, uden samtidig at tilsidesætte hensynet til kreditorerne.

5.1.3. Sædvanlige gaver

I forlængelse af ovenstående er det relevant at klarlægge, hvad der forstås ved en sædvanlig gave.

En sædvanlig gave er typisk lejlighedsgaver, hvorved forstås gaver, som gives i en bestemt anledning, f.eks. fødselsdags-, jule- og bryllupsgaver. Dog stilles der ikke krav om en sådan ydre omstændighed, før en gave kan karakteriseres som værende sædvanlig, og der stilles heller ikke krav til gavens art.⁵⁸ Bedømmelsen af, hvorvidt der er tale om en sædvanlig gave, beror på en konkret vurdering. Der lægges vægt på tidligere givne gaver og navnlig – i overensstemmelse med bestemmelsens ordlyd – hvorvidt gaven står i misforhold til givers kår. De økonomiske forhold har således stor betydning. Det er dog vigtigt at bemærke, at insolvens hos gavegiver ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at samtlige gaver betragtes som usædvanlige gaver, der står i misforhold til dennes kår. Derimod medfører det økonomiske aspekt, at der ikke er lige så vide rammer for, hvad en insolvent gavegiver kan overføre til sin ægtefælle, før det falder uden for betegnelsen sædvanlig gave.⁵⁹

Eftersom der ikke er en fast definition af begrebet *sædvanlig gave*, kan retspraksis inddrages til at belyse, hvornår der foreligger sædvanlige gaver. Følgende dom kan b.la. fremhæves i denne forbindelse. Det bemærkes, at det i denne dom er giverægtefællen, og

---

⁵⁸ Lund-Andersen, Ingrid, og Nørgaard, Irene, (2012). *"Familieret"*, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 218.

⁵⁹ Op. cit., s. 218, fodnote 17.

ikke kreditor, der påberåber sig manglende gaveægtepagt. Dommen er dog alligevel relevant, idet reglerne er de samme, uanset om de påberåbes af giver eller af givers kreditorer.

5.1.3.1. TFA 2013.649 Ø

Sagen er anlagt af H med påstand om betaling af ca. 135 mio. kr., som H under ægteskabets beståen har overført til M.

Til støtte for den nedlagte påstand gør H gældende, at de anførte betalinger på i alt ca. 135 mio. kr. er ugyldige gaver grundet manglende gaveægtepagt, jf. RVL § 30.

M påstår frifindelse for samtlige krav. Til støtte herfor gøres det gældende, at kravene er forældede i medfør af § 1 i forældelsesloven af 1908. Endvidere anføres det, at der ikke er tale om gaver, som kræver ægtepagt i medfør af RVL § 30.

Af sagens faktiske omstændigheder fremgår det, at parret i perioden mellem 1991 og 2005 hver for sig har en formue på ca. 300-600 mio. kr.

H's betalingspåstand på ca. 135 mio. kr. består i årlige betalinger fra H til M på ca. 71 mio. kr. for parrets fælles forbrug, herunder brug af M's ejendomme. I 2005 overføres der 9,2 mio. kr., mens der de øvrige år overføres mellem 3,5 og 5 mio. kr. til forbrug, husholdning og lignende.

Foruden overførsler til fælles forbrug, består betalingspåstanden af 15 mio. kr., som H i 1996 har overdraget til M som følge af M's juridiske og økonomiske bistand.

H har under ægteskabets beståen også istandsat og forbedret M's ejendomme, hvilket har medført en værdistigning på i alt ca. 15 mio. kr. Herudover har H solgt landsbrugsjord til M til 1,1 mio. kr. under markedsværdien.

Endvidere består betalingspåstanden af 5,2 mio. kr., som H, over en periode på 4 år, har betalt vedrørende driften af et til M hørende jettfly.

Afslutningsvist består påstanden i en økonomisk fordel på ca. 27 mio. kr., som M har opnået via parrets aftale om udligning af skattemæssige fordele.

Foruden den anførte betalingspåstand på 135 mio. kr., har H nedlagt påstand om betaling af ca. 2,5 mio. USD. Beløbet vedrører et af H foretaget udlån til et hotelprojekt i Vestindien.

Sagen omhandler endvidere gyldigheden af en tinglyst deklaration på H's ejendom vedrørende levering af varme fra et flisfyrt til en af M's ejendomme. Denne del omhandler dermed ikke gaver mellem ægtefæller, hvorfor det ikke belyses nærmere i nærværende analyse.

Sagen har været forelagt Østre Landsret. I Landsrettens begrundelse og resultat fastslås det indledningsvist, at kravene ikke er forældede, idet *“de familieretlige gavekrav efter deres karakter ikke er omfattet af den påberåbte bestemmelse i forældelsesloven...”*⁶⁰ Endvidere finder Landsretten, at kravene ej heller er bortfaldet som følge af passivitet, da H først i forbindelse med samlivets ophør i 2009 har haft anledning til at rejse kravene.

Landsretten foretager herefter en vurdering af hvert enkelt af de økonomiske krav, fremsat mod M.

Årlige overførsler

For så vidt angår de løbende betalinger på 3,5-5 mio. kr. årligt, i perioden 1991-2004, bemærker Landsretten bl.a., at overførslerne er et led i den måde, hvorpå parret har indrettet sine økonomiske forhold, og at *“M har afholdt udgifter, der i et vist omfang kan begrunde en sådan betaling...”*⁶¹ Endvidere udtaler Landsretten, at disse udgifter ikke væsentligt overstiger, hvad der er rimeligt, under hensyn til parrets livsførelse. Således når Landsretten frem til, at H ikke har *“godtgjort, at de årlige betalinger for 1991 til 2004 overstiger, hvad forsørgelsespligten efter retsvirkningslovens § 2 kan begrunde, med*

---

⁶⁰ TFA 2013.649 Ø, s. 10.

⁶¹ Op. cit., s. 10.

*beløb, der ligger ud over det, der efter retsvirkningslovens § 30 kan ydes som gyldig gave uden ægtepagt.*⁶² Landsretten finder dermed, at H's løbende overførsler ikke kan rummes inden for forsørgelsespligten, hvorfor der er tale om delvise gavedispositioner. Imidlertid finder Landsretten, at de delvise gaver ikke har en størrelse, der forudsætter gaveægtepagt, hvorfor de betegnes som værende sædvanlige gavedispositioner. H's påstand om tilbagebetaling af beløbene fra 1991 til 2004 tages således ikke til følge.

I relation til det overførte beløb i 2005 på ca. 9,2 mio. kr. bemærker Landsretten, at betalingen væsentligt overstiger de årlige betalinger i de foregående 14 år, hvorfor beløbet findes at indeholde en delvis gave, der skønsmæssigt ansættes til 4 mio. kr. Landsretten anfører hertil: *"Da beløbet, uanset det om H's formueforhold oplyste, ikke kan anses for en sædvanlig gave mellem ægtefællerne efter retsvirkningslovens § 30, og da der ikke foreligger ægtepagt, må betalingen af dette beløb tilsidesættes som ugyldigt ..."*⁶³ H's betalingspåstand vedrørende det i 2005 overførte beløb tages dermed til følge for så vidt angår 4 mio. kr.

Af Landsrettens præmisser kan det udledes, at Landsretten vurderer en gave i relation til ægtefællernes økonomiske forhold og livsstil. Således er der videre rammer for, hvor stor en gave, der kan gives til sin ægtefælle uden gaveægtepagt, såfremt giverægtefællen besidder en stor formue. Det er dog væsentligt at bemærke, at en betydelig formue med en luksuriøs livsstil ikke bevirker, at samtlige gavedispositioner anses for værende sædvanlige.

Juridisk og økonomisk bistand

Efter en vurdering af H's løbende overførsler, foretager Landsretten en nærmere vurdering af betalingen af de 15 mio. kr. vedrørende juridisk og økonomisk bistand. Hertil anfører Landsretten, at *"betalingen går uanset H's betydelige formueforhold udover, hvad der efter retsvirkningsloven kan anses for en sædvanlig gave. Da der ikke foreligger ægtepagt, er gaven ugyldig, og H's betalingspåstand tages således til følge."*⁶⁴

---

⁶² TFA 2013.649 Ø, s. 10.

⁶³ Op. cit., s. 10.

⁶⁴ Op. cit., s. 10-11.

Landsretten anfører ikke yderligere vedrørende denne engangsoverførsel. Dog kan det også her udledes, at Landsretten, i sin vurdering, medtager ægteparrets økonomiske forhold, men at en betydelig formue ikke er tilstrækkelig til, at en overførsel på 15 mio. kr. er en sædvanlig gave.

Istandsættelse og jordsalg

Landsretten foretager efterfølgende en vurdering af betalingerne for istandsættelse m.v. af M's ejendomme. Landsretten finder, at M har opnået en væsentlig og varig værdiforøgelse herved, og at værdiforøgelsen har et så betydeligt omfang, at det må betegnes som en gave, der kræver ægtepagt for at opnå gyldighed. Det samme gør sig gældende for så vidt angår salget af jordstykker til under markedsværdien. H's påstand tages således til følge. Der er tale om gaver til en samlet værdi af ca. 16,1 mio. kr. Det faktum, at Landsretten finder, at omfanget af gaven er så betydeligt, at det kræver gaveægtepagt, stemmer dermed overens med de anførte præmisser vedrørende betalingen på 15 mio. kr. En gave i denne størrelsesorden er med andre ord ikke sædvanlig.

Jetfly

I forbindelse med vurderingen af udgifterne til M's fly, bemærker Landsretten bl.a., at parret har aftalt, at *"H som sin andel af dette privatforbrug skulle betale til driften af flyet."*⁶⁵ Således lægger Landsretten atter vægt på ægteparrets livsstil, idet Landsretten henviser til parrets privatforbrug. Det må herved antages, at Landsretten har bemærket, at eget privatfly indebærer en luksuriøs livsstil, hvorfor dette udvider grænsen for, hvad der kan karakteriseres som sædvanligt. Landsretten finder herefter ikke, at H har ført bevis for, at der er tale om gaver, som kræver ægtepagt i medfør af RVL § 30.

Skatteudligning

For så vidt angår parrets aftale om skatteudligning, er der – når der ses bort fra vurdering af aftalens gyldighed – tale om en kortfattet begrundelse af Landsrettens resultat. Det anføres blot, at *"det ikke kan antages, at den økonomiske fordel, M opnåede ved*

---

⁶⁵ TFA 2013.649 Ø, s. 11.

*ændringen af aftalen om skatteudligning, er en gave, som er omfattet af retsvirkningslovens § 30.*⁶⁶ Som følge heraf frifindes M for dette forhold.

Den økonomiske gevinst, som M opnår ved skatteudligningen, beløber sig i alt til ca. 27 mio. kr. Sammenlignet med både engangsbeløbet på 15 mio. kr. og værdistigningen m.v. på M's ejendomme til 16,1 mio. kr., er der tale om en gave af betydeligt omfang. Det kan derfor undre, at Landsretten når frem til, at der er tale om en sædvanlig gave, eftersom dette hverken er tilfældet med gaven på 15 mio. kr. eller gaven på 16,1 mio. kr. For så vidt angår gaven på 15 mio. kr., må det dog bemærkes, at denne er en engangsoverførsel. Derimod følger det af sagens faktiske omstændigheder, at skattegevinsten på knap 27 mio. kr. er opnået over en periode på 5 år, svarende til gennemsnitligt ca. 5,4 mio. kr. årligt. Dette kan formentlig være årsagen til, at Landsretten kommer frem til et andet resultat i denne vurdering. Imidlertid kan dette alene begrunde forskellen i forhold til gaven på 15 mio. kr., eftersom gaven vedrørende M's ejendomme ikke er ydet som et engangsbeløb. Udgifterne til istandsættelse m.v. samt salg til under markedsprisen er foretaget af H i forskellige årstal, hvorfor det fortsat kan undre, at Landsretten når frem til to forskellige resultater. Dette illustrerer, at der ikke er en entydig definition af sædvanlige gaver, men at det altid beror på en konkret vurdering.

Lån

Til H's betalingspåstand på ca. 2,5 mio. USD, anfører Landsretten, at H ikke har ført bevis for, at der i forbindelse med lånet er ydet en gave til M. Således kan der ikke være tale om en tilbagebetaling som følge af en ugyldig gaveoverdragelse. Endvidere anføres det i dommen, at lånet ikke kan tilsidesættes efter aftalelovens⁶⁷ regler. M frifindes derfor også for dette forhold.

TFA 2013.649 Ø illustrerer den konkrete vurdering, som foretages, når det skal fastslås, hvorvidt en gave er sædvanlig.

Som det ovenfor er anført, lægges der ved vurderingen særlig vægt på ægtefællernes økonomiske forhold samt til ægtefællernes livsstil.

---

⁶⁶ TFA 2013.649 Ø, s. 11.

⁶⁷ Justitsministeriet. *Bekendtgørelse af lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område.* LBK nr. 193 af 02/03/2016.

I denne konkrete situation er ægteparrets økonomiske forhold på et andet niveau, end hvad der er kendetegnet ved befolkningens økonomiske forhold. Dette bevirker, at der skal meget til, før en gave står i misforhold til giverens kår. Dommen viser dog, at der, uagtet en betydelig formue, er grænser for, hvilke gavedispositioner der kan foretages.

Foruden den konkrete vurdering illustrerer dommen, at der ikke er en tidsgrænse for, hvornår ugyldighed efter RVL § 30, stk. 1, kan påberåbes. De beløb, som H under ægteskabet har overført til M, er eksempelvis foretaget og fuldbyrdet længe inden sagens anlæg.

Anvendelse af RVL § 30, stk. 1 kan opfattes som en slags *fortrydelsesret* til fordel for giverægtefællen, idet denne kan kræve en gave tilbage, såfremt de formelle betingelser efter bestemmelsen ikke er opfyldt. Dog skal det i denne forbindelse bemærkes, at det ikke kan udledes af dommen, at der uden videre er en sådan fortrydelsesret. Landsretten anfører flere steder i sin begrundelse, bl.a. vedrørende betalingen af udgifterne til flyet, at H ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at der er tale om en gave, som ligger udover, hvad der gyldigt kan gives uden gaveægtepagt. Giverægtefællen skal således først dokumentere, at der er tale om en usædvanlig gave, som står i misforhold til giverens kår, før fortrydelsesretten kan udnyttes.

5.2. Subsidiær hæftelse

RVL § 33 regulerer kreditorernes adgang til individualforfølgning, ved at være en bestemmelse vedrørende subsidiær hæftelse for modtagerægtefællen. Gavegivers kreditorer kan efter bestemmelsen rette et direkte krav mod modtagerægtefællen svarende til gavens værdi, forudsat at betingelserne i RVL § 33 er opfyldt, jf. nærmere om betingelserne nedenfor. Bestemmelsen omfatter alene gyldige gavedispositioner i overensstemmelse med RVL § 30, stk. 1, 1. pkt. Uden for bestemmelsens anvendelsesområde er således gaver, der er ugyldige grundet manglende ægtepagt, samt gaver, der efter RVL § 30, stk. 1, 2. pkt., ikke kræver gaveægtepagt, herunder sædvanlige gaver.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

RVL § 33. Har den ene ægtefælle givet den anden ægtefælle en gave, kan den, som da havde fordring på overdrageren, hvis fuld dækning hos denne må anses uopnåelig, holde sig til den anden ægtefælle for værdien af det overførte, medmindre det bevises, at overdrageren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Er der ydet delvis vederlag, fradrages dette i værdien. Den anden ægtefælle er dog fri for ansvar, når han beviser, at de overførte genstande er gået tabt uden hans skyld.

Stk. 2. Nærværende paragraf kommer ikke til anvendelse med hensyn til de i § 30, stk. 1, 2. pkt., nævnte gaver.

Eftersom det af bestemmelsens ordlyd fremgår, at kreditor må *holde sig til den anden ægtefælle for værdien af det overførte*, er der alene tale om et økonomisk krav. Kreditor kan således ikke kræve gaven tilbage. Subsidiær hæftelse er derfor ikke ensbetydende med omstødelse.⁶⁸ Af denne grund kan det undre, at RVL § 33 undertiden betegnes som en omstødsregel i den juridiske litteratur.⁶⁹ Det formodes, at dette skyldes, at reglerne om omstødelse af gaver og reglerne om subsidiær hæftelse er nært tilknyttede, idet begge vedrører kreditorers adgang til fyldestgørelse af sit krav, efter en skyldner har overdraget aktiver til sin ægtefælle.

Et eksempel fra praksis, som illustrerer, at RVL § 33 ikke er en omstødsregel, er TFA 2017.238 V, hvor følgende anføres i domsresultatet: "*Henset til oplysningerne om M's gæld beholdt han ikke ved tinglysning af adkomst for H utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. H skal derfor fralægge sig værdien af det overførte, jf. retsvirkningslovens § 33, stk. 1.*"⁷⁰ I dommen er der sket en gyldig overdragelse af en fast ejendom fra M til H, og denne disposition ophæves ikke, hvilket ville være tilfældet efter omstødsreglerne. I stedet hæfter H for ejendommens værdi.

Anvendelse af RVL § 33 forudsætter, at to betingelser er opfyldt.

⁶⁸ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 372.

⁶⁹ Eksempelvis kan Pedersen, Anitta Godsk og Pedersen, Hans Viggo Godsk, (2018). "*Familie- og Arveret*", 10. udgave, Karnov Group, s. 103, nævnes: "*Omstødelse efter rvl. § 33...*"

⁷⁰ TFA 2017.238 V, s. 3.

Kreditors krav skal først og fremmest være opstået inden tinglysning af gaveægtepagten. Herved forstås, at bestemmelsen alene kan påberåbes af en kreditor, der ved ægtepagtens anmeldelse til tinglysning har en fordring mod giverægtefællen.⁷¹

Foruden krav om, at fordringen skal bestå ved anmeldelse til tinglysning, forudsætter brug af RVL § 33, at kreditor forgæves har forsøgt at få sit krav dækket hos giverægtefællen. Fuld dækning af kreditors krav hos giverægtefællen skal således være uopnåeligt, og det er kreditor, der bærer bevisbyrden for dette. I relation til, hvad der må forstås ved »uopnåelig«, fremgår det af lovudkastet til retsvirkningsloven, at der ikke stilles krav om, at kreditor skal have foretaget forgæves eksekution, men at det er tilstrækkeligt, at en anden f.eks. har gjort dette. Det er ligeledes tilstrækkeligt, hvis insolvens hos giverægtefællen på anden måde end eksekution er fyldestgørende godtgjort.⁷²

Er betingelserne for anvendelse af RVL § 33 opfyldt, hæfter modtagerægtefællen med hele sin formue over for giverægtefællens kreditorer, dog begrænset til gavens værdi. Modtagerægtefællen bliver således fri for yderligere hæftelse, når denne har betalt et beløb svarende til gavens værdi.

For at præcisere hvad modtagerægtefællen hæfter for i medfør af RVL § 33, er det nødvendigt at fastslå, hvad der forstås ved *værdien af det overførte*. Imidlertid findes der ikke et entydigt svar på herpå. I teorien er det diskuteret, hvorvidt det er gavens værdi på overdragelsestidspunktet, eller på tidspunktet for anlæggelse af sag om betaling af gavens værdi.⁷³ Der er således uenighed herom. Dog er det anført, at det formentlig er gavens nuværende værdi, der er afgørende. Hermed forstås domstidspunktet eller tidspunktet for afhændelse/forbrug. Der tages herved hensyn til eventuelle værdistigninger/-fald.⁷⁴

I forlængelse af diskussionen om gavens værdi, og dermed hvilket beløb modtageren hæfter for, er det væsentligt at bemærke, at modtagerægtefællen er fri for ansvar, såfremt

---

⁷¹ Dog er senere påløbne renter og eventuelle sagsomkostninger mod giverægtefællen også omfattet, jf. U 1962.738 Ø.

⁷² Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 183.

⁷³ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 372.

⁷⁴ Andersen, Eigil Lego, (1988). "Gavebegrebet - Gavereglerne og deres anvendelsesområde", G•E•C Gads Forlag, s. 407.

gaven er gået tabt uden dennes skyld, jf. RVL § 33, stk. 1, 3. pkt. Det er modtagerægtefællen, der bærer bevisbyrden for dette. Såfremt gaven består af penge, og disse er forbrugt, skal modtagerægtefællen derimod erstatte det modtagne beløb.⁷⁵

Modtagerægtefællen kan endvidere blive fri for ansvar, såfremt denne fører bevis for, at giverægtefællen har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Der skal således foretages en solvensvurdering af giverægtefællen. Det er her væsentligt at bemærke, at solvensvurderingen efter RVL § 33 ikke alene følger konkurslovens almindelige insolvensbegreb i KL § 17, stk. 2, idet vurderingen efter RVL § 33 både indeholder et likviditets- og et insufficienselement. Således skal modtagerægtefællen bevise, at giverægtefællen efter overdragelsen er likvid, det vil sige, at giver kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, eller at en eventuel betalingsudygtighed blot må antages at være forbigående, jf. KL § 17, stk. 2. Modtagerægtefællen skal tillige bevise, at giverægtefællen ved overdragelsen er sufficient, det vil sige, at giver har en positiv egenkapital. Tidspunktet for insolvensvurderingen er det tidspunkt, hvor gaven anses for at være gyldigt overdraget. Giverægtefællen skal således være solvent på tidspunktet for tinglysning af gaveægtepagten.⁷⁶

5.2.1. U 2013.1558 V

En afgørelse, som kan inddrages til at belyse bevisbyrden vedrørende solvens, er U 2013.1558 V. Sagen er anlagt af M's kreditor, S, med påstand om betaling af ca. 1,1 mio. kr., mod H.

Af sagens faktiske omstændigheder fremgår det, at M er kunde i banken S, der har en fordring mod M på ca. 1,1 mio. kr.

M og H ejer i sameje parrets faste ejendom, der har en friværdi på ca. 2,4 mio. kr. I oktober 2009 overdrages M's halvpart af ejendommen, via oprettelse af gaveægtepagt, til H. Kort tid efter overdragelse af ejendommen, overdrager M også sin Mercedes til H. H gør gældende, at dette er sket som led i en gensidigt bebyrdende aftale mellem ægtefællerne, på baggrund af en i november 2009 udfærdiget bodelingsaftale. På trods af

---

⁷⁵ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 372.

⁷⁶ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 184.

bodelingsaftalen mellem ægtefællerne, er parret ikke blevet hverken separeret eller skilt, før M afgår ved døden i oktober 2010.

S påstår, at, M ved overdragelsen af sin halvpart af ejendommen ikke har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser over for S, jf. RVL § 33, stk. 1.

S påberåber sig endvidere, at overdragelsen af M's Mercedes er en ugyldig gaveoverdragelse grundet manglende oprettelse af ægtepagt, jf. RVL § 32.

Sagsøgte, H, påstår frifindelse for begge påstande.

I byrettens begrundelse og afgørelse anføres det, at *“det er ikke bestridt, at sagsøger ikke har kunnet opnå fuld dækning hos M. Herefter kan sagsøger efter retsvirkningslovens § 33 holde sig til sagsøgte for sit krav, medmindre sagsøgte fører bevis for, at M – da gaven blev givet – beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.”*⁷⁷

I sin bevisførelse har H henvist til en opgørelse over M's aktiver samt til kontoudtog. Imidlertid finder byretten ikke, at dette er tilstrækkeligt til at løfte bevisbyrden, idet H ikke har ført yderligere bevis for selve eksistensen af disse aktiver, og idet indestående på M's konti ikke kan anses som frie midler, der kan tjene til fyldestgørelse af M's kreditorer. M har kort tid efter opgørelsen af disse konti hævet betydelige beløb. Byretten tager på denne baggrund S' påstand til følge. Senere stadfæstes denne afgørelse af Landsretten, der begrunder dette med, at der ikke er tilvejebragt en samlet opgørelse over M's aktiver og passiver.

Af dommen kan det udledes, at der skal meget til, før modtagerægtefællen har løftet sin bevisbyrde. I denne sagsfremstilling fremgår det af den fremlagte opgørelse, at M pr. overdragelsestidspunktet besidder aktiver for ca. 3,2 mio. kr. Trods dette, herunder fremlæggelse af kontoudtog, er bevisbyrden ikke løftet. Der skal således en mere dybdegående opgørelse til, hvilket er i overensstemmelse med det i litteraturen anførte om, at bevisbyrden er svær at løfte.

---

⁷⁷ U 2013.1558 V, s. 4-5.

Foruden belysning af bevisbyrden efter RVL § 33, er dommen egnet til at dokumentere bevisbyrden i relation til, hvorvidt en gave kræver ægtepagt i medfør af RVL § 30, eftersom dette er sagens problemstilling vedrørende den overdragede Mercedes.

Det er ubestridt, at der ikke kræves gaveægtepagt, såfremt overdragelse af en bil sker som led i en gensidigt bebyrdende aftale som f.eks. en bodelingsaftale. Ifølge RVL § 32 gælder to formodninger; 1) at der foreligger en gave, og 2) at der kræves ægtepagt til gaven. Retten finder ikke, at bodelingen kan tillægges retsvirkning, hvorfor der er tale om en gave. H har således ikke modbevist formodningerne, og idet der ikke er oprettet en gaveægtepagt, er overdragelsen af M's Mercedes ugyldig. Bilen tilhører dermed fortsat M.

Foruden en streng bevisbyrde vedrørende givers solvens, illustrerer dommen dermed, at det er op til ægtefællerne at bevise, at der ikke er tale om en gave, eller at der er tale om en gave, hvis gyldighed ikke forudsætter gaveægtepagt.

5.2.2. Delkonklusion

Som anført indledningsvist i dette afsnit, giver RVL § 33 alene adgang til individualforfølgning. Modtagerægtefællen må således betale til kreditorerne efter den rækkefølge, hvori de retter sine krav. Når modtagerægtefællen har betalt et beløb, der svarer til gavens værdi, bliver modtagerægtefællen fri for yderligere hæftelse. Reglen kan derfor bevirke, at visse kreditorer slet ikke får dækning for sine krav, mens andre kreditorer får fuld dækning. Dette kan opfattes som urimeligt – særligt hvis det ses i et konkursretligt perspektiv – idet RVL § 33 derved fraviger det konkursretlige lighedsprincip. Dog er det muligt at undgå denne urimelige fordeling blandt kreditorerne ved at erklære giverægtefællen konkurs, således at kreditorerne derved får adgang til universalforfølgning. Dette forudsætter, at betingelserne for konkurs er opfyldt. Såfremt dette er tilfældet, vil kreditorernes krav følge lighedsprincipet og blive fordelt efter konkursordenen. Herved forsøges samtlige kreditorer iagttaget, og ikke blot den eller de kreditorer, der først retter sit krav mod modtagerægtefællen. Reglerne om universalforfølgning i relation til gaveoverdragelser mellem ægtefæller belyses senere i projektet efter en gennemgang af baggrunden for RVL § 33.

5.2.3. Baggrunden for retsvirkningslovens § 33

Om baggrunden for RVL § 33 anføres det indledningsvist i lovudkastet til retsvirkningsloven:

“Fristelsen for Ægtefæller til at begunstige hinanden paa deres Kreditorers Bekostning er nemlig saa stor, og deres Muligheder for at forvanske de virkelige Forhold saa rige, at Kreditorerne trænger til en særlig kraftig Retsbeskyttelse for at undgaa Tab ved saadanne Manøvrer fra Ægtefællernes Side.”⁷⁸

Formålet med bestemmelsen er således kreditorbeskyttelse. Som det er gennemgået ovenfor, har der længe været fokus på de problemstillinger, som opstår, når der sker formueforskydninger mellem ægtefæller. Denne bestemmelse er dermed også et forsøg på at iagttage hensynet til kreditorer, når ægtefæller forsøger at bringe aktiver i kreditorly.

Det anføres i 1918-udkastet, at modtagerægtefællen er ansvarsfri, hvis det af denne godtgøres, at giverægtefællen ikke er eller har gjort sig insolvent ved gaveoverdragelsen. Dog anføres det videre i lovudkastet, at det er nødvendigt at indføre et skærpet krav til denne bevisbyrde. Giverægtefællen skal således ikke alene have beholdt tilstrækkelige midler, men »utvivlsomt tilstrækkelige midler« til at dække sine forpligtelser.⁷⁹

Hvad der skal forstås ved, at giverægtefællen skal have beholdt »utvivlsomt tilstrækkelige midler« anføres det i 1918-udkastet:

“Dette betyder, at en kneben Balance ikke er nok, og heller ikke en Balance opgjort efter en øjeblikkelig, tilfældigvis særlig gunstig Kurs paa de beholdne Værdier; men Opgørelsen maa være en saadan, at der kan gaas ud fra, at der virkelig, naar Tiden kommer, vil være nok til at dække de nu forhaandenværende Kreditorer.”⁸⁰

Indførelsen af den skærpede bevisbyrde underbygger således, at det er hensynet til kreditorerne, der tilgodeses i nærværende bestemmelse.

---

⁷⁸ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s. 182.

⁷⁹ Op. cit., s. 183.

⁸⁰ Op. cit., s. 183-184.

Det bemærkes afslutningsvist vedrørende subsidær hæftelse, at RVL § 33 ikke skal omfatte sædvanlige gaver. Hertil anføres følgende: *“Hvor der imidlertid alene er Tale om de ubetydelige Gaver efter § 39, 1ste Stk., 2det Pkt., skal den strenge Afkræftelsesregel efter § 42 allerede paa Grund af Gavernes Ubetydelighed ikke komme til Anvendelse...”*⁸¹

Det, der er særligt relevant at bemærke, er, at bestemmelsen omtales som en afkræftelsesregel. I den dagældende konkurslov anvendes begrebet »afkræftelse« i stedet for »omstødelse«. Denne navneændring er dog ikke udtryk for en principiel ændring, men er alene sket for at skabe overensstemmelse mellem dansk og norsk terminologi.⁸² Dette illustrerer, at bestemmelsen i RVL § 33 om subsidær hæftelse er omtalt som en omstødsregel i nær relation til bestemmelserne herom i konkursloven allerede ved indførelsen af bestemmelsen.

5.3. Omstødelse

Modsat retsvirkningsloven, som indeholder regler vedrørende kreditorers adgang til individualforfølgning, indeholder konkursloven regler vedrørende universalforfølgning.

Universalforfølgning vil sige, at der sker en samlet kreditorforfølgning, som retter sig mod hele skyldners formue. Skyldner tages under konkursbehandling, hvorved konkursboet fordeles mellem skyldners kreditorer, ud fra et samlet økonomisk opgør, opgjort efter konkursordenen. Dette er modsat individualforfølgning, hvor en enkelt kreditor alene søger fyldestgørelse for sit krav. Fælles for de to metoder for kreditorforfølgning er, at der er mulighed for at lade kreditorerne få del i værdien af skyldners tidligere gaveoverdragelser til sin ægtefælle. Efter konkursloven sker dette ved, at der kan opstå mulighed for at omstøde en af skyldner overdraget gave.

Reglerne om omstødelse er indeholdt i konkurslovens kapitel 8. Der findes ligeledes omstødsregler udenfor konkursloven, herunder bl.a. i aftalelovens⁸³ § 21, stk. 2, 2.

---

⁸¹ Lovudkastet til retsvirkningsloven, s.184.

⁸² Ørgaard, Anders, (2018). *“Konkursret”*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 93.

⁸³ § 21, stk. 2. Fuldmagten ophører fra udløbet af det døgn, hvor bekendtgørelse i Statstidende af indkaldelse til fordringshaverne finder sted. Betaler fuldmægtigen gæld efter dødsfaldet, og er boet insolvent, kan dette dog altid fordr, at den stedfundne betaling går tilbage.

pkt.⁸⁴ Dog vil der i projektet alene være fokus på omstødellesreglerne i konkursloven. De bestemmelser, der findes relevante for projektets problemfelt, er KL §§ 64 og 74. Bestemmelserne omhandler både omstødelse af gaver mellem nærstående og mellem andre. Hvad der forstås ved nærstående er nærmere beskrevet i KL § 2, stk. 1, hvor ægtefæller er nævnt i nr. 1.

Omstødelse betyder, at der sker ophævelse af *gyldige* dispositioner. En begunstiget ægtefælle skal dermed aflevere gaven til skyldners konkursbo, således at boets kreditorer får gavn heraf. Har modtagerægtefællen modtaget kontante penge, eller er et aktiv efter overdragelsen omsat til penge, påvirkes konkursboets krav mod den begunstigede ikke af den måde, hvorpå pengene er anvendt.

Omstødellesreglerne bygger på principperne om lighed og rimelighed, og formålet med konkurs er at sikre skyldners kreditorer fyldestgørelse på bedst mulig måde.⁸⁵ Der er dog i KL § 78 indsat en bestemmelse, som vedrører nedsættelse eller bortfald af kravet mod den begunstigede i forbindelse med en omstødelse. KL § 78 finder anvendelse, hvis kravet er urimeligt byrdefuldt, og omstændighederne i øvrigt taler herfor. Det er således ikke alene hensynet til kreditorerne, der er tilgodeset i konkursloven. Det bemærkes dog i denne forbindelse, at kravet både skal være urimeligt byrdefuldt, og at omstændighederne i øvrigt skal tale for, før lempelse af kravet kan forekomme. Det er således en konkret vurdering, hvorvidt lempelse skal finde sted. Ved vurderingen har det eksempelvis betydning, hvorvidt den begunstigede har været i god eller ond tro om skyldners insolvens.⁸⁶ Om KL § 78 se bl.a. U 2012.370 V, hvor kravet mod en ægtefælle, som er begunstiget ved en bodeling, er bortfaldet i medfør af bestemmelsen.⁸⁷

---

⁸⁴ Ørgaard, Anders, (2018). "*Konkursret*", 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 93.

⁸⁵ Op. cit., s. 95.

⁸⁶ Jensen, Kim Sommer, "*Omstødelse af (store) gaver*" (U 2017B.331/1), afsnit 5, s. 3-4.

⁸⁷ H har i sagen modtaget en berigelse i forbindelse med bodeling på ca. 325.000 kr., idet H udtager parrets faste ejendom. Landsretten udtaler, at der er tale om en omstødelig gave, jf. KL § 64, stk. 1, hvorfor H skal fralægge sig berigelsen, jf. KL § 75, stk. 1, 2. pkt. Henset til, at H ikke har haft mulighed for at betale ydelserne på ejendommen, at denne sælges kort tid efter på tvangsauktion til en lavere pris end den i bodelingsaftalen anførte, og H i denne forbindelse optager gæld, bortfalder kravet mod H ud fra en samlet vurdering af omstændighederne, jf. KL § 78.

Omstødelse forudsætter, at skyldner er under konkursbehandling eller lignende.⁸⁸

Et relevant begreb inden for konkursretten, herunder i relation til omstødelse, er fristdagen. Ved fristdagen forstås efter KL § 1, stk. 1, det tidligste af følgende tidspunkter 1) den dag, da skifteretten modtog begæring om rekonstruktionsbehandling, konkurs eller gældssanering, 2) dagen for skyldnerens død, hvis dødsboet behandles efter reglerne om insolvente boer, 3) dagen for beslutningen om likvidation eller tvangsopløsning af et aktie- eller anpartsselskab.⁸⁹ Fristdagen er dog typisk den dag, hvor konkursbegæringen er indgivet til skifteretten.⁹⁰ Trods konkursens retsvirkninger først indtræder ved konkursdekretets afsigelse, er fristdagen udgangspunktet for beregning af omstødelhedsfristerne.⁹¹

5.3.1. Konkurslovens § 64

KL § 64 omhandler omstødelse af gaver og har følgende ordlyd:⁹²

KL § 64. Gaver, som er fuldbyrdet senere end seks måneder før fristdagen, kan fordres omstødt.

Stk. 2. Gaver, som er fuldbyrdet tidligere, men senere end et år før fristdagen, kan fordres omstødt, medmindre det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent. For gaver til skyldnerens nærtstående gælder samme regel, hvis gaven er fuldbyrdet senere end to år før fristdagen.

Stk. 3. Undtaget fra omstødelse er lejlighedsgaver og lignende gaver og understøttelser, som ikke stod i misforhold til skyldnerens kår.

Som det er anført i afsnit 3.1 vedrørende definition af gaver, er begrebet gavmildhed centralt i bedømmelsen af, hvorvidt der foreligger en gave. I relation til KL § 64 er

---

⁸⁸ Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 93.

⁸⁹ Op. cit., s. 16.

⁹⁰ Nielsen, Linda og Lund-Andersen, Ingrid, (2018). *"Familiereffen"*, 8. udgave, Ex Tuto Publishing, s. 144-145.

⁹¹ Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 96.

⁹² I denne del af projektet behandles tidligere lovgivning, hvorfor det er ordlyden af KL § 64 før 1. januar 2018.

gavmildhedsbetragtningen ligeledes relevant og må som udgangspunkt være afgørende. Dog er denne betragtning ikke altid velegnet som sorteringsredskab i insolvenstilfælde, da den, som er insolvent, er i et andet motivationsmiljø end den, som er solvent. Derfor må gavebegrebet i KL § 64 formentlig opfattes mere objektivt, end det i andre sammenhænge findes hensigtsmæssigt eller nødvendigt.⁹³ Der kan herudover være tale om, at et aktiv ikke er overdraget *helt* vederlagsfrit, således at der foreligger *negotium mixtum cum donatione*, det vil sige en delvis gave. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor parterne ønsker at skjule et gaveelement og derfor sætter prisen på et aktiv lavere i aftalen end dets reelle værdi. At en skyldner imidlertid gør en dårlig handel, f.eks. køber for dyrt, betyder ikke nødvendigvis, at der foreligger en omstødelig gave, da en sådan disposition mangler præg af gavmildhed. Dog står ægtefæller hinanden så nært, at der er en formodning for, at et misforhold mellem ydelserne skal betragtes som gavmildhed og dermed som en gave.⁹⁴

Efter bestemmelsen kan der både være tale om gaver, hvor fuldbyrdelse allerede er sket eller hvor modtageren, uden opfyldelse, har opnået en kreditorgyldig ret til gaven. Et gaveløfte, som endnu ikke er opfyldt, og dermed alene er en personlig fordring mod skyldneren, giver ikke mening at omstøde, da krav ifølge gaveløfter er placeret nederst i konkursordenen, jf. KL § 98, nr. 3.⁹⁵

Efter KL § 64, stk. 1 kan gaver, som er givet op til 6 måneder før fristdagen, omstødes, uanset hvem gaven er foræret til. Omstødelse efter bestemmelsen sker på objektivt grundlag. Omstødelse er således muligt, uanset om giver er eller bliver insolvent på tidspunktet for overdragelsen. Det sker uden hensyn til modtagerens subjektive forhold, hvorfor det er uden betydning, om modtageren er i god eller ond tro.⁹⁶

Gaver, som er givet og fuldbyrdet tidligere end 6 måneder, men senere 1 år før fristdagen, kan omstødes efter bestemmelsens stk. 2, 1. pkt.

---

⁹³ Ørgaard, Anders, (2018). "Konkursret", 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 106.

⁹⁴ Op. cit., s. 108-109.

⁹⁵ Op. cit., s. 104.

⁹⁶ Lund-Andersen, Ingrid og Nørgaard, Irene, (2012). "Familieret", 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 224.

Fristen på 1 år, som gælder efter stk. 2, 1. pkt. forlænges efter stk. 2, 2. pkt., hvorefter der kan ske omstødelse af gaver til nærstående, såfremt de er givet senere end 2 år før fristdagen. Reglerne er således skærpet i relation til nærstående.⁹⁷

Heller ikke efter bestemmelsens stk. 2, har modtagerens subjektive forhold betydning.⁹⁸ Omstødelse efter KL § 64, stk. 2 sker således også på objektivt grundlag. En omstødellesbestemmelse er objektiv, når boet ikke skal løfte bevisbyrden om ond tro vedrørende insolvens på tidspunktet, hvor dispositionen er foretaget. Skal et sådant bevis derimod løftes, er der tale om en subjektiv bestemmelse.⁹⁹

Omstødelse efter KL § 64, stk. 2, 1. og 2. pkt. kan dog ikke finde sted, såfremt gavemodtageren godtgør, at skyldner hverken er eller bliver insolvent ved fuldbyrdelsen.

Det har i teorien været diskuteret, hvad der skal forstås ved insolvens efter bestemmelsen. Efter KL § 17, stk. 2, er en skyldner insolvent, såfremt han ikke kan opfylde sine forpligtelser efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsudygtigheden alene antages at være forbigående. KL § 17 er imidlertid placeret i kapitel 3 i konkursloven om konkursbetingelserne, og derfor finder definitionen i bestemmelsen ikke uden videre anvendelse ved omstødelse efter konkurslovens kapitel 8. Der er således ikke tale om et generelt insolvensbegreb. Det må dog antages, at insolvens i relation til omstødelse skal opfattes som illikviditet, jf. KL § 17, stk. 2.¹⁰⁰

Fælles for KL § 64, stk. 1 og 2, er, at fuldbyrdelse af gaven skal ligge inden for bestemmelsens frister, før der kan ske omstødelse. Det er her vigtigt at iagttage kravet om gaveægtepagt, idet en gave først er fuldbyrdet ved ægtepagtens anmeldelse til tinglysning, såfremt gavens gyldighed forudsætter gaveægtepagt. Det samme gør sig gældende for så vidt angår gaver, der kræver iagttagelse af en sikringsakt, da denne også skal være iagttaget inden for omstødellesfristerne, jf. KL § 73. Selve gaveløftet er således

---

⁹⁷ Lund-Andersen, Ingrid og Nørgaard, Irene, (2012). *"Familieret"*, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 97.

⁹⁸ Op. cit., s. 225.

⁹⁹ Den juridiske vejledning 2019-1, afsnit G.A.3.4.1.4.9.1, Generelt om omstødelse.

¹⁰⁰ Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 149-150.

ikke afgørende. Overdrager en skyldner f.eks. sin faste ejendom, kan der ske omstødelse, hvis skøde på ejendommen er anmeldt til tinglysning senere end 6 måneder hhv. 2 år før fristdagen, selvom gaveløftet er givet, eller gaveægtepagt er oprettet, før disse frister.¹⁰¹

Retsvirkningen af omstødelse efter bestemmelsen er, at den begunstigede skal fralægge sig den berigelse, som er opnået, dog ikke ud over boets tab, jf. KL § 75.¹⁰²

Ligesom sædvanlige gaver ikke er underlagt kravet om gaveægtepagt i RVL § 30, er de heller ikke omfattet af reglerne om omstødelse, jf. KL § 64, stk. 3, som først og fremmest fastslår, at lejlighedsgaver og lignende gaver, der ikke står i misforhold til skyldners kår, er undtaget fra omstødelse. En sædvanlig gave forstås på samme måde inden for konkursretten som efter retsvirkningsloven¹⁰³, hvilket er defineret ovenfor i 5.1.3. Udover at slå fast, at lejlighedsgaver og lignende gaver er undtaget fra omstødelse, slår KL § 64, stk. 3 fast, at understøttelser, som ikke står i misforhold til skyldners kår, er undtaget. Begrebet »understøttelser« skal ikke forstås som en retspligt som f.eks. en underholdsforpligtelse, men derimod understøttelser, som skyldner har ydet, *uden* at være retligt forpligtet hertil. Dette skyldes, at en retspligt ikke kan betegnes som en gave. For at være omfattet af begrebet understøttelse i denne henseende, skal der fra modtagerens side være et behov for hjælp. Begrebet finder primært anvendelse i situationer, hvor en person understøttes på baggrund af en nær tilknytning til skyldneren, enten familiemæssigt eller som følge af et langvarigt samliv, eller hvor understøttelser gives til veltjente medarbejdere.¹⁰⁴ Dog må det antages, at denne bestemmelse vedrørende understøttelser ikke er relevant i relation til overdragelser mellem ægtefæller, da et bidrag, som er begrundet i et behov for hjælp, formentlig vil være omfattet af forsørgelsespligten. Bidragene vil dermed ikke være omfattet af gavebegrebet, da der ved forsørgelsespligten er tale om retspligt, jf. ÆFL § 4.

---

¹⁰¹ Lund-Andersen, Ingrid og Nørgaard, Irene, (2012). *"Familiere"*, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 225.

¹⁰² Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 100.

¹⁰³ Nielsen, Linda og Lund-Andersen, Ingrid, (2018). *"Familiere"*, 8. udgave, Ex Tuto Publishing, s. 145.

¹⁰⁴ Petersen, Lars Lindencrone og Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursloven med kommentarer"*, 14. udgave, Karnov Group, s. 575.

5.3.2. Konkurslovens § 74

Området for omstødelse er udvidet i særlige situationer, idet konkursloven indeholder en generalklausul i KL § 74. Bestemmelsen er en opsamlingsbestemmelse, som oftest anvendes subsidiært, såfremt forholdet ikke kan henføres under KL § 64 (eller en af de øvrige omstødelsesbestemmelser).

KL § 74 har følgende ordlyd:

KL § 74. Dispositioner, der på utilbørlig måde begunstiger en fordringshaver på de øvriges bekostning, eller hvorved skyldnerens ejendele undrages fra at tjene til fordringshavernes fyldestgørelse, eller hans gæld forøges til skade for disse, kan fordres omstødt, såfremt skyldneren var eller ved dispositionen blev insolvent og den begunstigede kendte eller burde kende skyldnerens insolvens og de omstændigheder, som gjorde dispositionen utilbørlig.

Det er en betingelse for omstødelse efter bestemmelsen, at der foreligger en kreditorbegunstigelse eller en forringende disposition.¹⁰⁵ En kreditorbegunstigelse foreligger eksempelvis, hvor skyldner har fyldestgjort en kreditor, hvis krav skulle have været dækket som et almindeligt konkurskrav. Betaling af gæld er en kreditorbegunstigelse, uanset om gælden er forfalden eller uforfalden.¹⁰⁶ Således kan bestemmelsen anvendes til gaveoverdragelser såvel som betaling af gæld, hvorfor der også kan ske omstødelse, selvom ægtefællerne godtgør, at en overførsel er sket til opfyldelse af en fordring, som skyldners ægtefælle har mod skyldner.

Bestemmelsen vedrører situationer, hvor skyldner er eller bliver insolvent på tidspunktet for dispositionen, og hvor den begunstigede samtidig er i ond tro, både for så vidt angår insolvensen samt de omstændigheder, der gør dispositionen utilbørlig. Skyldners konkursbo bærer bevisbyrden for, at begge disse betingelser er opfyldt. Kravet om ond tro bevirker, at bestemmelsen er en subjektiv omstødelsesregel, modsat KL § 64.

---

¹⁰⁵ Ørgaard, Anders, (2018). "Konkursret", 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 144.

¹⁰⁶ Op. cit., s. 144-145.

Fører konkursboet tilstrækkeligt bevis, kan boet forlange hele sit tab ved dispositionen dækket i medfør af KL § 76.¹⁰⁷ Retsvirkningen er således, at den begunstigede skal svare erstatning efter de almindelige regler. Dette er dermed en strengere retsvirkning end efter KL § 64, hvor den begunstigede som anført skal fralægge sig berigelsen, dog ikke udover boets tab, jf. KL § 75. Begrundelsen for, at retsvirkningen af omstødelse er neddæmpet ved anvendelse af KL § 64 sammenlignet med nærværende bestemmelse i KL § 74, er, at den objektive omstødsregel i KL § 64 kan anvendes, selvom den begunstigede har været i god tro for så vidt angår skyldners insolvens.¹⁰⁸

Utløbkravet i KL § 74 betyder, at en kreditorbegunstigelse eller en forringende disposition kan mangle det anstødelige aspekt, som er en betingelse for omstødelse efter bestemmelsen.¹⁰⁹ Dette begrundes bl.a. af Anders Ørgaard med, at en generel hjemmel til omstødelse af kreditorbegunstigelser og forringende dispositioner, trods kravet om insolvens hos skyldner og ond tro hos den begunstigede om insolvensen, vil være for vidtgående. Utløbkravet i bestemmelsen er dermed en »sikkerhedsventil«.¹¹⁰

Ved bedømmelsen af utilbørigheden tages der bl.a. hensyn til, hvor kritisk skyldners økonomiske situation er.¹¹¹ Dette gælder særligt ved bedømmelsen af, hvorvidt en forringende disposition kan betragtes som utilbørlig. Dets større sandsynlighed, der er for, at skyldners konkurs er nært forestående, dets mere indskrænkes skyldners handlefrihed, og dets mere udvides området for KL § 74 gradvist i takt hermed. Er det kun et spørgsmål om dage, før der indgives konkursbegæring, vil bestemmelsen omfatte de fleste dispositioner foretaget af skyldner.¹¹²

Årsagen til, at skyldners økonomiske situation særligt har betydning ved bedømmelsen af forringende dispositioner, er, at en kreditorbegunstigelse i nogle tilfælde kan anses som værende rimelig. Selvom en konkurs er nært forestående, kan KL § 74 ikke anvendes på

---

¹⁰⁷ Nielsen, Linda og Lund-Andersen, Ingrid, (2018). *"Familieretten"*, 8. udgave, Ex Tuto Publishing, s. 147.

¹⁰⁸ Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 100.

¹⁰⁹ Op. cit., s. 152.

¹¹⁰ Op. cit., s. 151.

¹¹¹ Op. cit., s. 152.

¹¹² Op. cit., s. 157.

betaling af f.eks. vedvarende eller nødvendige ydelser til en medkontrahent, som i tilfælde af misligholdelse fra skyldners side, har beføjelser, som i høj grad er skadelige for skyldner. Eksempler på sådanne dispositioner er betaling af vand, varme, telefon og el.¹¹³ Er dispositionerne således rimelige og ikke i strid med skyldners egne eller kreditorernes interesser på handlingstidspunktet, kan disse ikke omstødes efter bestemmelsen, selvom det senere påvises, at de har medført et unødvendigt tab.¹¹⁴ Utilbørlighedskravet er således afgørende ved vurderingen af, om der kan ske omstødelse i medfør af KL § 74.

De fleste bestemmelser vedrørende omstødelse indeholder tidsfrister. Dog er omstødelse efter generalklausulen i KL § 74 ikke betinget af en eksakt tidsfrist.¹¹⁵ Efter KL § 74 er der således ingen tidsfrister for fremsættelse af krav udover de frister, som følger af forældelsesloven. Det skal dog bemærkes i denne sammenhæng, at insolvensen på dispositionstidspunktet skal have ført til konkurs, og KL § 74 kan således ikke anvendes, såfremt skyldner siden dispositionen har været solvent.¹¹⁶

Idet bestemmelsen ikke indeholder en tidsfrist for omstødelse, har bestemmelsen særligt været interessant for kreditorerne i de situationer, hvor der er forløbet mere end 2 år siden en gaveoverdragelse, idet omstødelse herefter ikke er muligt efter KL § 64. Det må derfor antages, at påberåbelse af KL § 74, for så vidt angår gaveoverdragelser til nærstående, ikke vil ske i samme omfang som tidligere. Denne antagelse begrundes med ændringerne af KL § 64, idet denne pr. 1. januar 2018 ikke længere indeholder en tidsfrist, såfremt konkursboet beviser, at der foreligger en gaveoverdragelse, som er i åbenbart misforhold til skyldners økonomiske forhold, jf. KL § 64, stk. 4. Det er således en mildere bevisbyrde, der påhviler boet efter KL § 64, stk. 4, hvorfor denne må antages at blive gjort gældende fremfor KL § 74. Ændringerne af KL § 64 behandles nærmere i afsnit 7.3.

---

¹¹³ Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 153.

¹¹⁴ Op. cit., s. 152.

¹¹⁵ Op. cit., s. 96.

¹¹⁶ Op. cit., s. 150.

6. Baggrunden for ændring af reglerne

Retsvirkningsloven, hvis bestemmelser vedrørende gaver er beskrevet ovenfor, er efterhånden en gammel lov. Loven er fra 1925. Visse af lovens bestemmelser er derfor mindre egnede i det samfund, som vi i dag lever i.¹¹⁷ Af denne grund har der i flere år været overvejelser om en ny lov, og i 2007 har Justitsministeriet nedsat Retsvirkningslovsudvalget, som har gennemgået og overvejet de grundlæggende regler i ægtefællelovgivningen.

Retsvirkningslovsudvalgets overvejelser har ført til en betænkning om ægtefællers økonomiske forhold, som er udfærdiget i januar 2015. Betænkningen indeholder udvalgets overvejelser samt et udkast til en ny lov om ægtefællers økonomiske forhold.

Retsvirkningslovsudvalgets betænkning har medført, at børne- og socialministeren den 29. marts 2017 har fremsat forslag til ægtefælleloven, som er vedtaget af Folketinget den 23. maj 2017. Således er der skabt en ny retsstilling for ægtefæller, som har været gældende siden den 1. januar 2018.

Formålet med ægtefælleloven er først og fremmest at modernisere bestemmelserne i retsvirkningsloven, idet ikke alle af retsvirkningslovens bestemmelser, som tidligere anført, er egnet til nutidens samfundsmønster.

Med moderniseringen af lovgivningen har Retsvirkningslovsudvalget og lovgiver overordnet haft til hensigt at skabe et enkelt og forudsigeligt system, således at ægtefæller kan forstå, hvilken retsstilling indgåelse af et ægteskab medfører. Endvidere har der været fokus på at skabe et system, der ikke medfører et større behov for domstolsbehandling, og at der skabes et system, som findes rimeligt for de fleste.

---

¹¹⁷ Dette gælder bl.a. husholdningsfuldmagten i RVL § 11, stk. 1, hvorefter 1) begge ægtefæller hæfter for sædvanlige forbrugsindkøb, som den ene ægtefælle har foretaget på kredit, og 2) hvorefter manden hæfter for hustruens indkøb til dækning af sine særlige behov.

6.1. Gaveoverdragelser

For så vidt angår gaveoverdragelser mellem ægtefæller, bemærkes det overordnet af Retsvirkningslovsudvalget, at udkastet til ægtefælleloven »*har til formål at give ægtefællerne en øget aftalefrihed og samtidig klargøre retstilstanden på de punkter, der har givet anledning til tvivl.*«¹¹⁸

Retsvirkningslovsudvalget bemærker endvidere, som også anført i afsnit 5.1.2, at kravet om gaveægtepagt i sin tid er indført bl.a. med henblik på at beskytte den svage part. Imidlertid finder retsvirkningslovsudvalget ikke, at et krav om gaveægtepagt er tilstrækkelig til at beskytte den svage part mod uoverskuelige dispositioner, idet en ægtefælle – uanset krav om gaveægtepagt – kan forbruge eller investere sin formue på en økonomisk ufornuftig måde. Endvidere kan ægtefæller indrette sig med fælles økonomi i større eller mindre omfang, og dermed kan der opstå situationer, hvor den ene ægtefælle disponerer over den anden ægtefælles formue. Det er således ikke tilstrækkeligt for at beskytte den svage part, at der er krav om en ægtepagt ved overdragelse af usædvanlige gaver. Udvalget finder, at dette taler for, at kravet om gaveægtepagt bør afskaffes i den nye lovgivning. Der er dog foretaget nøje overvejelser vedrørende eventuelle konsekvenser ved at undlade kravet om gaveægtepagt. Dette gælder dels i det interne forhold, det vil sige mellem ægtefællerne, og dels i forhold til kreditorerne.

Retsvirkningslovsudvalget har bl.a. overvejet, om fjernelse af ægtepagtskravet vil medføre en øget bevisusikkerhed i forhold til, hvem der ejer hvad. Det bemærkes i anledning af denne overvejelse, at der ved overdragelse af de mest værdifulde aktiver, herunder fast ejendom og bil, sker en registrering af ejerforholdene. Ægtefællerne skal med andre ord foretage sig noget aktivt i forbindelse med overdragelsen af disse aktiver – på samme vis som hvis der oprettes ægtepagt til at dokumentere de ændrede ejerforhold. Således bliver de ændrede ejerforhold registreret. Derfor kan en eventuelt øget bevisusikkerhed ikke begrunde en videreførelse af kravet om gaveægtepagt. Endvidere finder udvalget, at indrettelseshensynet, det vil sige hensynet til, at ægtefællerne skal have mulighed for at indrette sig i tillid til, at en gave ikke kan kræves tilbage, bør vægtes højere end en eventuel øget bevisusikkerhed.

---

¹¹⁸ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 163.

For så vidt angår overdragelse af likvide midler bemærker udvalget, at ægtefæller typisk vil overføre midlerne til konti i skattely-lande eller opbevare midlerne skjult i kontanter. Dette bevirker, at det ikke er den familieretlige lovgivning, der er afgørende for, om kreditorerne, efter overdragelsen, kan få adgang til midlerne. Kravet om oprettelse af gaveægtepagt giver således ikke en tilstrækkelig beskyttelse af kreditorerne i forbindelse med en overdragelse af likvide midler, hvilket ligeledes taler for at ophæve RVL § 30, stk. 1.

Retsvirkningslovsudvalget finder, at kravet om gaveægtepagt kan opfattes som en urimelig fortrydelsesret for den gavegivende ægtefælle, idet denne flere år efter gaveoverdragelsen kan fortryde og forlange gaven tilbage, såfremt ægtefællerne ikke har overholdt de formelle regler og oprettet en ægtepagt.¹¹⁹ Urimeligheden begrundes dels i ovennævnte indrettelseshensyn, og dels i at værdien af gaven kan være forøget i den forløbne tid. Det bemærkes i relation til en værdiforøgelse, at giverægtefællen stilles bedre, hvis gaven erklæres ugyldig, end hvis giver i stedet overdrager aktivet til markedsprisen på gavetidspunktet. RVL § 30, stk. 1, findes derfor ikke rimelig.

Det må antages, at en del ægtefæller ikke har kendt til kravet om gaveægtepagt, trods der som tidligere anført er tale om en gammel bestemmelse.¹²⁰ Medmindre ægtefællerne har gjort brug af juridisk rådgivning, har mange ægtefæller i forbindelse med en gaveoverdragelse således ikke oprettet en ægtepagt. Foruden en fortrydelsesret for giverægtefællen, har dette også haft betydning for giveægtefællens kreditorer. Såfremt der ikke er oprettet en gaveægtepagt, har giverægtefællens kreditorer haft mulighed for at kræve gaven tilbageleveret fra modtagerægtefællen, uanset hvornår gaven er overdraget. Retsvirkningslovsudvalget finder, at denne form for kreditorbeskyttelse kommer til at ramme tilfældigt afhængigt af, om ægtefællerne har husket formkravet om gaveægtepagt. Kreditorernes retsstilling har, ifølge udvalget, således været en tilfældighed og findes dermed ikke rimelig.

Foruden at være tilfældighedspræget, bemærker Retsvirkningslovsudvalget i relation til kreditorerne, at kravet om tilbagelevering på grund af manglende gaveægtepagt kan rettes

---

¹¹⁹ Nielsen, Linda og Lund-Andersen, Ingrid, (2018). *"Familieretten"*, 8. udgave, Ex Tuto Publishing, s. 140.

¹²⁰ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 378.

af en kreditor, uanset om denne kreditors krav først er opstået efter gaveoverdragelsen. Kreditorbeskyttelsen bør dog, ifølge Udvalget, alene omfatte de kreditorer, der har et krav mod ægtefællen på tidspunktet for overdragelsen. Dette begrundes med, at en kreditor – såfremt ægtefællen allerede har overdraget sine aktiver inden kreditors krav opstår – har mulighed for at tage højde for dette i deres kreditvurdering af ægtefællen. Udvalget tilføjer hertil, at det som udgangspunkt bør være muligt for en solvent ægtefælle, for at sikre familiens hjem, at overdrage fast ejendom til den anden ægtefælle, inden den pågældende f.eks. begynder selvstændig virksomhed med risiko for at pådrage sig gæld. En kreditor, hvis krav opstår efter denne overdragelse, skal ikke beskyttes på særlig vis, således at den faste ejendom i dette tilfælde kan kræves tilbage på grund af manglende gaveægtepagt, idet denne kreditors krav ikke er opstået under forudsætning af, at skyldner ejer fast ejendom. Ligeledes findes det ikke rimeligt, at kreditorerne har mulighed for at anfægte en gaveoverdragelse alene med den begrundelse, at der ikke er oprettet en gaveægtepagt, hvis gaveoverdrageren har været solvent på tidspunktet for overdragelsen.

Der er således flere årsager til, at Retsvirkningslovsudvalget ikke har fundet reglerne om gaveægtepagt rimelige. Udvalget har fundet behov for ændring af reglerne, således at kreditorerne ikke længere beskyttes via kravet om gaveægtepagt, men i stedet beskyttes ud fra mere rimelige regler, jf. mere herom nedenfor.

6.2. Omstødelse og subsidiær hæftelse

Retsvirkningslovsudvalget har i sin betænkning gennemgået og diskuteret de dagældende regler om omstødelse af gyldige gaveoverdragelser mellem ægtefæller samt reglen om subsidiær hæftelse for modtagerægtefællen i RVL § 33.

Baggrunden for gennemgangen af disse regler er bl.a. et ønske om at forhindre brugen af ægtefællefinten. Flere ægtefæller har gjort brug af denne model, hvilket stiller kreditorerne i en vanskelig situation i forhold til at opnå dækning for sine krav. Udvalget bemærker i denne forbindelse, at *"det nære interessefællesskab mellem ægtefæller medfører, at ægtefæller har en tilskyndelse til at bringe aktiver i kreditorly hos den ene ægtefælle, hvis den anden er insolvent."*¹²¹

---

¹²¹ Betænkning nr. 1552, 2015, s. 381.

Som anført i ovenstående afsnit indeholder de dagældende regler en vis form for beskyttelse af kreditorerne. Retsvirkningslovsudvalget bemærker muligheden for omstødelse efter konkursloven. Udvalget finder dog, at der er behov for en bedre beskyttelse af kreditorerne, end hvad der følger af konkursloven. Dette begrundes bl.a. med, at der i de dagældende regler i KL § 64 er relative korte omstødelhedsfrister, og at det er forbundet med store omkostninger for en kreditor at erklære en skyldner konkurs for derefter føre en omstødelhedsag. Udvalget bemærker endvidere, at insolvensvurderingen bør være strengere, end hvad der følger af KL § 64.

Som følge af ønsket om at sikre en bedre retsstilling, end hvad der følger af konkursloven, finder Retsvirkningslovsudvalget, at reglen om subsidiær hæftelse for modtagerægtefællen bør videreføres, således at kreditorerne kan rette et krav direkte mod modtagerægtefællen på samme måde som efter RVL § 33.

For at øge beskyttelsen af kreditorerne, har Udvalget foreslået visse tilføjelser til RVL § 33. Bestemmelsen er foreslået erstattet af en revideret subsidiær hæftelsesregel for gavemodtageren i lovforslagets § 31.

Den foreslåede bestemmelse til ÆFL § 31 har følgende ordlyd:

§ 31. Har en ægtefælle givet den anden en gave, og kan en kreditor, som da havde et krav mod gavegiveren, ikke få dækket kravet hos giveren, hæfter modtageren over for kreditor for værdien af gaven, da den blev givet, jf. dog stk. 3-7. er der betalt delvist vederlag for gaven, fratrækkes dette.

Stk. 2. Er tinglysning eller anden sikringsakt nødvendig for at opnå beskyttelse mod retsforfølgning fra gavegivers kreditorer, anses gaven for givet på det tidspunkt, hvor sikringsakten blev foretaget.

Stk. 3. Er gaven uden modtagerens skyld gået tabt eller faldet i værdi, hæfter modtageren kun for værdien af gaven på det tidspunkt, da gavegivers kreditorer fremsatte krav over for modtageren om betaling af værdien af gaven. Har modtageren overdraget gaven til tredjemand,

hæfter modtageren for værdien af gaven på overdragelsestidspunktet, dog højst for værdien af gaven, da den blev givet, jf. stk. 1 og 2.

Stk. 4. Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis giveren, da gaven blev givet, utvivlsomt beholdt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser, eller hvis giveren på et senere tidspunkt har haft utvivlsomt tilstrækkelige midler hertil. Stk. 1 finder endvidere ikke anvendelse, hvis der var tale om en sædvanlig gave, som ikke stod i misforhold til giverens økonomiske forhold.

Stk. 5. Stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse, i det omfang en ægtefælle løbende har betalt større beløb til eller for den anden, end hvad der efter ægtefællernes økonomiske forhold og familiens behov er rimelige bidrag til familiens forsørgelse efter § 1.

Stk. 6. I særlige tilfælde kan modtagerens hæftelse nedsættes eller helt bortfalde, hvis hæftelsen for hele beløbet vil være urimeligt byrdefuld, og omstændighederne i øvrigt taler derfor.

Af ordlyden i lovforslagets § 31 følger, at reglen i vidt omfang er en videreførelse af RVL § 33, dog således at den er præciseret og udvidet på visse områder.

Først og fremmest vil der efter § 31, stk. 4 ikke være mulighed for at gøre bestemmelsen gældende, uagtet at giverægtefællen ved overdragelsen ikke har beholdt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser, såfremt giverægtefællen på et senere tidspunkt har haft utvivlsomt tilstrækkelige midler hertil. Modtagerægtefællen bærer bevisbyrden herfor.

Endvidere præciseres det i § 31, stk. 5, at bestemmelsen finder anvendelse i de situationer, hvor en ægtefælle løbende har betalt større beløb til eller for den anden ægtefælle, end hvad der kan rummes inden for forsørgelsespligten. Der lægges vægt på ægtefællernes økonomiske forhold og familiens behov. I betænkningen anføres det af Udvalget, at både den situation, hvor den ene ægtefælle løbende betaler et beløb til den anden ægtefælle såvel som den situation, hvor beløbet overføres til en fælles konto, hvorfra der sker betaling af begge ægtefællers udgifter, vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det samme gør sig gældende, hvor den ene ægtefælle betaler en udgift direkte for den anden ægtefælle, f.eks. terminer og forbrug vedrørende en fast ejendom.¹²²

---

¹²² Betænkning nr. 1552, 2015, s. 81.

Slutteligt er det foreslået, at der i § 31, stk. 6, indsættes en bestemmelse om, at der i særlige tilfælde kan ske nedsættelse eller bortfald af modtagerægtefællens hæftelse, såfremt hæftelse for hele beløbet vil være urimeligt byrdefuldt, og omstændighederne i øvrigt taler herfor. Bestemmelsen svarer til KL § 78, men er ny i forhold til omstødelse uden for konkurs. KL § 78 behandles ikke i nærværende afsnit, der henvises i stedet til afsnit 5.3.

Forslaget om revideringen af bestemmelsen vedrørende subsidiær hæftelse er forelagt Konkursrådet, som den 17. september 2015 har afgivet hørings svar herom.

Konkursrådet bemærker først og fremmest, at reglerne om omstødelse¹²³ bør samles i én lov, nemlig konkursloven. Dette stemmer ligeledes overens med det overordnede ønske om en mere enkel og overskuelig lovgivning, således at det ikke er nødvendigt at undersøge forskellig særlovgivning for at få indsigt i retsstillingen. Konkursrådet bemærker endvidere, at RVL § 33 formentlig kun er brugt i et meget begrænset antal sager, idet der ikke er meget trykt praksis på området. Omstødelse sker således allerede primært efter KL § 64. Hertil anføres det også, at indledning af en konkurs koster omkring 30.000 kr., mens en "omstødsessag" efter lovforslagets § 31 formentlig vil beløbe sig til mere end 30.000 kr.

Endnu en årsag, til at Konkursrådet ønsker at samle reglerne i konkursloven, er, at Konkursrådet ønsker at iagttage lighedsprincippet. Videreføres den foreslåede § 31 om subsidiær hæftelse i ægtefællelovgivningen, vil der være tale om et *først-til-mølle-princip*, således at den kreditor, der anlægger en sag først, stilles mest fordelagtigt, idet det er denne kreditor, der har ret til "omstødelse". Konkursrådet finder denne retsstilling urimelig.

I forlængelse af Rådets drøftelse af det konkursretlige lighedsprincip, bemærker Rådet endvidere, at en konkursbehandling ikke kun tilgodeser de kreditorer, der har et krav mod skyldner på tidspunktet for gaveoverdragelsen. Rådet finder, at alle kreditorer bør beskyttes, hvilket de ikke bliver efter reglen om subsidiær hæftelse, da denne regel er

---

¹²³ Der henvises her til ovenstående vedrørende omtalen af RVL § 33 som en omstødsesregel.

begrænset til kreditorer, der har et krav mod skyldner på tidspunktet for gaveoverdragelsen.

På baggrund af ovenstående er Konkursrådet fremkommet med forslag til en udvidelse af KL § 64, således at bestemmelsen fremover kan dække de situationer, som Retsvirkningslovsudvalget har indsat i lovforslagets § 31. I denne forbindelse bemærker Konkursrådet, at det ikke bør *“være muligt at afværge omstødelse, blot fordi skyldneren fortsat opretholdt indtægter, der var høje nok til at dække dennes løbende forpligtelser.”*¹²⁴ Rådet har fundet behov for, at der i insolvensvurderingen også skal lægges vægt på skyldners bestående aktiver, hvorfor den tidligere bestemmelse i konkursloven ikke har været tilstrækkelig. Udvidelsen af KL § 64 vil dog ikke blive omtalt yderligere i nærværende afsnit, idet bestemmelsen gennemgås i afsnit 7.3.

Konkursrådets forslag til udvidelse af KL § 64 er efterfølgende inkorporeret i forslaget til følgeloven til ægtefælleloven. Lovgiver har således besluttet at ophæve bestemmelsen om subsidiær hæftelse og at samle omstødsreglerne i konkursloven. Herved ses et forsøg på at begrænse skyldners muligheder for at bringe sine aktiver i kreditorly ved overdragelse til ægtefællen.

6.3. Delkonklusion

Som anført har der i flere år været et ønske om at ændre ægtefællelovgivningen. Dette er først og fremmest begrundet med et ønske om at modernisere lovgivningen, idet visse af de dagældende regler ikke er egnede og relevante i det samfund, som vi i dag lever i. Ligeledes har det været ønsket, at en større del af befolkningen kender til lovgivningen, hvorfor det har været efterstræbt at skabe en lovgivning, som ægtefæller – uden en juridisk baggrund – kender til og forstår.

Reglerne om gaveoverdragelser mellem ægtefæller har ligeledes været tiltænkt ændret. Lovgiver, herunder det udvalg som lovgiver har nedsat, har fundet behov for en ændring af reglerne, således at reglerne bliver mere rimelige. Hermed menes, at det skal være muligt

---

¹²⁴ Børne- og Socialministeriet, (2017). *Forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love*. L 179, s. 14.

at indrette sig efter en gaveoverdragelse, uden risiko for, at gaven kræves tilbageleveret i fremtiden. Samtidig skal kreditorerne beskyttes i højere grad end tidligere. Omstødsreglerne er således ændret med henblik på at imødegå ægtefællefinten, således at insolvente ægtefællers muligheder, for at bringe sine aktiver i kreditorly til skade for kreditorerne, fremover begrænses.

7. Gaver mellem ægtefæller efter gældende lovgivning

Ønsket om at ændre lovgivningen har ført til ægtefælleloven, hvis regler om gaveoverdragelser mellem ægtefæller behandles nedenfor. Endvidere har ønsket om lovændringen ført til ændring af KL § 64 vedrørende omstødelse af gaver. Disse regler behandles i afsnit 7.3.

7.1. Ægtefælleloven

Den nuværende retsstilling for ægtefæller vedrørende gaveoverdragelser reguleres af ægtefælleloven. For at klargøre, hvordan retstilstanden er i dag, findes det relevant at indlede dette afsnit med reglerne om ægtefællers aftalefrihed, som er reguleret i ÆFL § 2.

Af lovens § 2, stk. 1, fremgår følgende:

ÆFL § 2, stk. 1. Under ægteskabet kan ægtefæller indgå aftaler med hinanden, give hinanden gaver og pådrage sig forpligtelser over for hinanden, jf. dog stk. 2 og 3 og konkurslovens § 64.

Uagtet at lovgivningen er ændret, er ægtefæller fortsat selvstændige formuesubjekter som efter retsvirkningsloven, og ægtefæller kan således fortsat pådrage sig forpligtelser overfor hinanden samt indgå aftaler, herunder give gaver og dermed overdrage aktiver til hinanden. Dette er i overensstemmelse med ønsket om øget aftalefrihed.

Trods udgangspunktet om aftalefrihed, er der visse begrænsninger heri, bl.a. KL § 64, som behandles i afsnit 7.3. Foruden KL § 64, begrænses ægtefællers aftalefrihed af ÆFL § 2, stk. 2 og 3.

Af ÆFL § 2, stk. 2, fremgår følgende:

ÆFL § 2, stk. 2: Ægtefæller kan ikke ved aftale fravige reglerne i denne lov, medmindre det følger af kapitel 4 og 5, § 25, stk. 2, og § 32.

Det følger således direkte af stk. 2, at ægtefæller ikke ved aftale kan fravige bestemmelserne i ægtefælleloven uden særlig hjemmel hertil, hvor dette før indførelsen af

ægtefælleloven har fremgået af retspraksis.¹²⁵ Lovens kapitel 4 omhandler aftaler om særeje, mens kapitel 5 omhandler forhåndsftaler om formuedelingen. Der er således tale om begrænsninger vedrørende formueordningen, hvilket falder udenfor dette projekts problemfelt. Det samme gør sig gældende for ÆFL § 25, stk. 2, som giver adgang til ved ægtepagt at aftale, at surrogater for særeje skal være delingsformue, samt ÆFL § 32, der vedrører aftaler om formueordningen, som indgås *i forbindelse* med separation eller skilsmisse. Da bestemmelserne ikke er en del af projektets problemfelt, vil de ikke blive behandlet yderligere.

Den sidste begrænsning i ægtefællers aftalefrihed fremgår af ÆFL § 2, stk. 3, som har følgende ordlyd:

ÆFL § 2, stk. 3. Ægtefæller kan ikke gyldigt aftale, at det, som den ene ægtefælle fremtidigt erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden ægtefælle.

Bestemmelsen er en videreførelse af RVL § 30, stk. 2, og retsstillingen på dette område er således ikke ændret med indførelse af ægtefælleloven. Der henvises derfor til afsnit 5.1.

Der er således visse begrænsninger i adgangen for ægtefæller til at indgå aftaler med hinanden. Dog er der i vidt omfang mulighed for at give hinanden gaver, idet kravet om gaveægtepagt i RVL § 30, stk. 1, er ikke videreført i ægtefælleloven. I forbindelse med ophævelsen af RVL § 30, stk. 1, stilles der således ikke længere særlige formkrav til gavedispositioner. Dette har desuden bevirket, at der ikke længere er behov for de tilknyttede bestemmelser i RVL §§ 31 og 32, hvorfor disse også er ophævet.¹²⁶

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at nuværende retsstilling er forskellig fra den, der har været gældende indtil 2018. Det er derfor relevant at undersøge, hvilken retsstilling, der er gældende i dag for så vidt angår gaver, der er givet før ægtefællelovens ikrafttræden. Hermed menes, hvorvidt tidligere gaveoverdragelser fortsat reguleres af den

---

¹²⁵ Pedersen, Anitta Godsk og Pedersen, Hans Viggo Godsk, (2018). *“Familie- og Arveret”*, 10. udgave, Karnov Group, s. 86.

¹²⁶ Hansen, Lone og Pedersen, Hans Viggo Godsk, *“Aftalefrihed for ægtefæller samt gaver mellem ægtefæller”* (TFA 2015.274), s. 2.

dagældende lovgivning, eller om de er omfattet af ægtefælleloven. Dette spørgsmål besvares bl.a. ved hjælp af bestemmelsen i ÆFL § 81.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

ÆFL § 81. Har en ægtefælle før lovens ikrafttræden givet sin ægtefælle en gave, uden at kravet i det hidtil gældende § 30, stk. 1, i lov om ægteskabets retsvirkninger var opfyldt, anses gaven som gyldigt givet ved lovens ikrafttræden. Bestemmelsen finder dog anvendelse, hvis den ægtefælle, der har givet gaven, eller denne ægtefælles kreditorer eller arvinger før lovens ikrafttræden har anlagt retssag med påstand om, at gaven skal tilbagegives.

De gaver, der efter RVL § 30, stk. 1, ikke har været gyldige som følge af manglende gaveægtepagt, er blevet gyldige, uden oprettelse af ægtepagt. Disse gaver anses som givet ved lovens ikrafttræden, det vil sige den 1. januar 2018. Gaverne skal derfor behandles efter de gældende bestemmelser i ægtefælleloven. Dette gælder dog ikke, såfremt der inden den 1. januar 2018 er anlagt retssag vedrørende tilbagegivelse af gaven efter den dagældende bestemmelse i RVL § 30, stk. 1. I så fald reguleres problemstillingen fortsat af retsvirkningsloven.

Gaver, der er givet før den 1. januar 2018, og som er gyldige efter retsvirkningsloven, anses for at være givet på det tidspunkt, hvor gaven er gyldigt overdraget, det vil sige på tinglysningstidspunktet. Opfyldelsestidspunktet flyttes således kun i det omfang, hvor gaven har været ugyldig efter retsvirkningsloven. Er gaven gyldig, er opfyldelsestidspunktet fortsat på et tidspunkt, som ligger før den ægtefællelovens ikrafttræden. Dette bevirker, at disse gaveoverdragelser fortsat reguleres af retsvirkningsloven, herunder RVL § 33 om subsidiær hæftelse for modtagerægtefællen, jf. ÆFL § 82.

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

ÆFL § 82. Den hidtil gældende § 33 i lov om ægteskabets retsvirkninger finder anvendelse på gaver, som den ene ægtefælle har givet den anden ægtefælle før lovens ikrafttræden.

Har en ægtefælle således – ved gaveægtepagt – overdraget aktiver til sin ægtefælle før den 1. januar 2018, har giverægtefællens kreditorer mulighed for at gøre krav gældende direkte mod modtagerægtefællen, medmindre giverægtefællen ved overdragelsen har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Dette er forudsat, at kreditors krav har eksisteret på tidspunktet for gaveoverdragelsen, jf. betingelserne for anvendelse af RVL § 33.¹²⁷

Uagtet at lovgivningen er ændret, er det således fortsat relevant at undersøge, hvorvidt en tidligere gaveoverdragelse er givet ved ægtepagt, eftersom dette har betydning for, hvilket regelsæt, der er gældende. De dagældende regler i retsvirkningsloven har dermed, i et vist omfang, fortsat betydning. Mange gaveoverdragelser, foretaget før den 1. januar 2018, er dog alene reguleret af gældende lovgivning, jf. ÆFL § 81. Det samme gælder samtlige af de gaver, der er givet efter denne dato. Således er det relevant at foretage en nærmere undersøgelse af gældende ret.

Ægtefællerne skal ved overdragelse af aktiver alene foretage registrering af visse aktiver, herunder fast ejendom. Foruden dette er der intet, som ægtefællerne skal foretage sig. Det forudsætter hverken gaveægtepagt, idet denne regel er ophævet, eller særejeægtepagt, idet ægtefællerne betragtes som to selvstændige formuesubjekter. Ægtefæller kan således eje aktiver hver for sig, uagtet at aktiverne indgår i et formuefællesskab. Værdifuldt indbo og lignende kan således uden videre overdrages. Det er dermed relativt let for ægtefæller at bringe sine aktiver i kreditorly. I det følgende er kreditorernes muligheder for at opnå fyldestgørelse, på trods af ægtefællernes forsøg på at umuliggøre dette, undersøgt.

7.2. Kreditorernes muligheder uden for konkurs

Ophævelsen af RVL §§ 30 og 33, vedrørende kravet om gaveægtepagt henholdsvis subsidiær hæftelse, har umiddelbart medført en forringet retsstilling for kreditorerne. Dette gælder særligt ophævelsen af RVL § 30, idet kreditorerne i vidt omfang tidligere har haft

---

¹²⁷ Se afsnit 5.2. vedrørende RVL § 33.

mulighed for at påstå ugyldighed grundet manglende ægtepagt.¹²⁸ I nyere juridisk litteratur er der bl.a. anført: *“Fjernelsen af ægtepagtskravet som gyldighedsbetingelse har minimeret kreditorers mulighed for at søge sig fyldestgjort i den overdragne gave med henvisning til gavens ugyldighed. Langt de fleste gaver vil nu være gyldige i forbindelse med gyldigt gaveløfte og overdragelse af gaven.”*¹²⁹

Således er kreditorernes muligheder i dag, efter indførelsen af ægtefælleloven den 1. januar 2018, primært inden for det konkursretlige system. Konkursituationen er derfor omdrejningspunktet for undersøgelsen i dette afsnit. Imidlertid har kreditorerne i nogle situationer også visse muligheder uden for konkurs. Nogle af disse muligheder vil kort blive omtalt i det følgende, forinden behandlingen af kreditorers muligheder inden for konkurs.

7.2.1. Proforma

En kreditor, der ønsker at søge sig fyldestgjort for sit krav hos en skyldner, der har overdraget sine aktiver til sin ægtefælle, kan påstå, at overdragelsen er sket proforma. Foruden et anbringende om, at en gaveoverdragelse er ugyldig i medfør af RVL § 30, har et anbringende vedrørende proforma også flere gange været gjort gældende i sager inden lovændringen den 1. januar 2018. Dette følger bl.a. af FM 2014.53 V.

FM 2014.53 V omhandler en skyldner, der overdrager sine andele af tre ejendomme til sin ægtefælle. Af sagens faktiske omstændigheder fremgår det endvidere, at skyldner i forbindelse med overdragelsen afgiver en selvskyldnerkautionserklæring¹³⁰ for sin ægtefælles gæld.

Ifølge Vestre Landsret er *“overdragelsen alene [...] sket proforma for at unddrage ejendommene fra [skyldners] kreditorer. Uanset de tinglyste skøder og gaveægtepagten*

---

¹²⁸ Lund-Andersen, Ingrid og Nørgaard, Irene, (2012). *“Familieret”*, 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 228.

¹²⁹ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *“Familieret”*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 217.

¹³⁰ Når der stilles selvskyldnerkaution, hæfter kautionisten allerede fra det øjeblik, hvor skyldner misligholder sin forpligtelse.

kan der derfor foretages udlæg i ejendommene for [skyldners] gæld, idet ejendommen reelt tilhører ham.”¹³¹

I sit resultat lægger Vestre Landsret vægt på, at skyldner har overdraget ejendommene i tiden mellem byrettens og Landsrettens dom vedrørende kreditors krav, at skyldner fortsat hæfter for gælden, og at skyldners ægtefælle ikke er i stand til at betale terminsydelser på ejendommen alene.

Af Vestre Landsrets begrundelse kan det bl.a. udledes, at tidspunktet for overdragelse af aktiverne har betydning. I den henseende taler det for proforma, at overdragelsen først sker, efter kreditor har forsøgt fyldestgørelse, og mens en sag herom verserer. Er overdragelsen derimod sket inden, at en kreditor får et krav mod skyldner, antages det derfor, at kreditorerne formentlig ikke vil få medhold i en påstand om proforma.

Det ses flere steder i praksis, at en kreditor forsøger at få medhold i, at en overdragelse alene er sket proforma. Trods ovenstående dom findes det dog ikke let at få medhold i en sådan påstand.¹³² I relation hertil kan af retspraksis kan inddrages TFA 2003.204 V.

TFA 2003.204 V omhandler tillige overdragelse af en fast ejendom fra M til H.

Af sagens faktiske omstændigheder fremgår det, at M i 1987 pådrager sig en gæld på 120.000 kr. til et finansieringsselskab, sagsøger, for køb af 2 kommanditanparter.

I 1990 beslutter M, sammen med tre andre personer, at købe et anpartsselskab, hvorfra de vil drive virksomhed. M hæfter personligt over for selskabets pengeinstitut, hvorfor han beslutter at overdrage sin faste ejendom til sin ægtefælle. Den 1. juli 1993 overdrager M således sin faste ejendom til H. Overdragelsen berigtiges primært ved overtagelse af gæld, mens restkøbesummen på ca. 33.000 kr. berigtiges som en gave. Kreditforeningen og banken betinger debitorskiftet af, at M påtager sig selvskyldnerkaution for gælden.

Tre måneder efter overdragelsen kræver sagsøger, at M's restgæld vedrørende køb af kommanditanparter indfries som følge af kommanditselskabets konkurs. M dømmes i 1999

---

¹³¹ FM 2014.53 V, s. 1.

¹³² Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *“Familieret”*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 224.

til at betale beløbet til sagsøger. I denne sag gør sagsøger principalt gældende, at overdragelsen af ejendommen fra M til H er ugyldig. Der gøres flere anbringender gældende, herunder at overdragelsen er sket proforma.

Domstolene lægger i afgørelsen til grund, at M's primære bevæggrund for overdragelse af ejendommen er den nyetablerede virksomhed, som kan medføre, at der senere rejses betydelige krav mod ham – og dermed ikke som følge af eventuelle krav vedrørende kommanditanpartstegningen/gælden til sagsøger. Retten finder ikke, at overdragelsen er sket proforma. Dette begrundes primært i H's indtægtsforhold, da H ved overdragelsen har egne indtægtsforhold af en vis størrelse. Disse indtægtsforhold findes at være tilstrækkelige til at dække de udgifter, der er forbundet med at være ejer af ejendommen. I forbindelse hermed bemærkes det, at M har pligt til at bidrage til familiens underhold, jf. RVL § 2. Endvidere henvises der i afgørelsen til, at overdragelsen er sket ved, at H har overtaget den direkte forpligtelse vedrørende ejendommens udgifter, og at der er udarbejdet en refusionsopgørelse.

TFA 2003.204 V illustrerer, at det ikke er let for kreditor at løfte bevisbyrden for, at en overdragelse af et aktiv mellem ægtefæller er sket proforma. Uagtet at sagsøger i nærværende afgørelse har en fordring mod M på tidspunktet for overdragelse af ejendommen, finder Retten ikke, at det er en proformaaftale. Dog findes tidspunktet for overdragelsen alligevel at have betydning for proforma-bedømmelsen, idet overdragelsen i nærværende sag – modsat FM 2014.53 V – sker forinden, at kravet indkaldes til fuld betaling. Det må heraf udledes, at det har betydning, hvorvidt kravet er forfaldent.

I overensstemmelsen med FM 2014.53 V illustrerer TFA 2003.204 V, at erhververens økonomiske forhold er af afgørende betydning, idet domstolene i begge sager vurderer, om erhververen af ejendommen er i stand til at betale de udgifter, der er forbundet med ejendommen. Det kan dog undre, at Vestre Landsret alene iagttager forsørgelsespligten i en af de to afgørelser. Det må antages, at dette skyldes, at erhververen i FM 2014.53 V, heller ikke med rimelige økonomiske bidrag fra sin ægtefælle, vil have midler til at betale udgifterne vedrørende ejendommen.

For så vidt angår overdragerens kautionsforpligtelse er det ikke muligt at udlede en entydig konklusion ud fra de inddragede afgørelser. Forskellen i de to afgørelser kan formentlig begrundes med, at erhververen i FM 2014.53 V, hvor kautionsforpligtelsen netop har betydning, ikke er i stand til at betale terminsydelserne. Dette vil medføre, at erhververen hurtigt vil misligholde sin betalingsforpligtelse, således at overdragerens hæftelse bliver aktuel. Derimod vil overdragerens hæftelse formentlig ikke blive aktuel i TFA 2003.204 V, idet erhververen i denne sag er i stand til at opfylde sine betalingsforpligtelser.

7.2.2. Almindelige ugyldighedsregler

En anden mulighed for skyldners kreditorer er at påberåbe sig, at der foreligger en gave, der er ugyldig som følge af en af de almindelige aftaleretlige ugyldighedsregler, f.eks. tvang, svig, urigtige forudsætninger m.v. Denne mulighed er også kort nævnt i den juridiske litteratur, dog uden nærmere specificering.¹³³

Trods der i princippet er denne mulighed, må det i praksis antages at være en for kreditor umulig bevisbyrde at løfte, idet ægtefæller, som ved aftale har bragt aktiver i kreditorly, og som fortsat er gift, må antages at have en fælles interesse i, at det pågældende aktiv forbliver i kreditorly. Denne antagelse synes underbygget af, at det ofte er familiens bolig og lignende essentielle aktiver for familiens underhold, som bringes i kreditorly hos en ægtefælle. Det synes således svært for kreditor, der ikke har været en del af aftalen, at få medhold i en påstand om, at aftalen er ugyldig, når selve aftaleparterne må antages at påstå det modsatte.

7.2.3. Manglende sikringsakt

Overdragelse af visse aktiver kræver, at der foretages en sikringsakt for at beskytte gavemodtageren mod andres eventuelle krav. Dette gælder bl.a. fast ejendom, hvilket forudsætter tinglysning af skøde. Først ved iagttagelse af sikringsakten opnår gavemodtageren beskyttelse mod retsforfølgning fra gavegiverens kreditorer. Dette er

---

¹³³ Se hertil eksempelvis Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). "Familieret", 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, afsnit, 3.2, s. 217.

netop relevant i den situation, hvor gavegivers kreditorer ønsker at foretage udlæg i ejendommen, eller hvor gavegiver erklæres konkurs.

Manglende iagttagelse af sikringsakt medfører således, at gavegivers kreditorer kan ekstingvere gavemodtagers ret til f.eks. en gyldigt overdraget fast ejendom.

7.3. Konkursloven

Ændringen af konkursloven har til hensigt at medføre en øget mulighed for omstødelse af gaver mellem nærstående, herunder ægtefæller. De skærpede regler har dog ikke betydning for gyldige gaveoverdragelser foretaget før lovens ikrafttræden den 1. januar 2018.¹³⁴ Den følgende gennemgang omfatter således alene de gaveoverdragelser, der er foretaget den 1. januar 2018 eller senere.

KL § 64 har, efter ændringerne pr. 1. januar 2018, følgende ordlyd:

KL § 64. Gaver, som er fuldbyrdet senere end seks måneder før fristdagen, kan fordres omstødt.

Stk. 2. Gaver, som er fuldbyrdet tidligere, men senere end et år før fristdagen, kan fordres omstødt, medmindre det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. For gaver til skyldnerens nærstående gælder samme regel, hvis gaven er fuldbyrdet senere end to år før fristdagen.

Stk. 3. Undtaget fra omstødelse er lejlighedsgaver og lignende gaver og understøttelser, som ikke stod i misforhold til skyldnerens økonomiske forhold.

Stk. 4. Gaver til skyldnerens nærstående, som stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, kan fordres omstødt. Dette gælder dog ikke, hvis det godtgøres, at skyldneren hverken var eller ved fuldbyrdelsen blev insolvent og utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Et omtvistet eller betinget krav anses for en forpligtelse efter 2. pkt., forudsat at kravet senere fastslås endeligt over for skyldneren.

---

¹³⁴ Jensen, Kim Sommer, "Omstødelse af (store) gaver" (U 2017B.331/1), afsnit 7, s. 4.

Stk. 5. Stk. 1-4 gælder også, i det omfang skyldneren løbende har betalt større beløb til eller for sin ægtefælle eller samlever, end hvad der efter disses økonomiske forhold og familiens behov var rimelige bidrag til familiens forsørgelse.

7.3.1. Konkursloven § 64, stk. 1

Der er ikke foretaget ændringer i KL § 64, stk. 1, hvorfor denne ikke behandles i nærværende afsnit. Der henvises i stedet til afsnit 5.3.1.

7.3.2. Konkursloven § 64, stk. 2

Som det fremgår af bestemmelsens ordlyd, har ændringen af loven bevirket en tilføjelse i KL § 64, stk. 2, eftersom gavemodtageren nu også skal bevise, at skyldner *utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser*. Denne tilføjelse indebærer, at der foreligger et skærpet insolvenskrav sammenlignet med tidligere lovgivning. Hermed menes, at det ikke er tilstrækkeligt at foretage den traditionelle insolvensvurdering efter KL § 17, stk. 2, vedrørende illikviditet, idet skyldners insufficiens nu også indgår i vurderingen.¹³⁵ I relation hertil fremgår det af lovens forarbejder, at: *“Det er således efter forslaget ikke tilstrækkeligt til at afværge omstødelse, at overdrageren efter overdragelsen opretholder en indtægt, der er stor nok til at dække dennes løbende forpligtelser. Det er desuden en betingelse for at afværge omstødelse, at overdragerens aktiver utvivlsomt oversteg dennes passiver.”*¹³⁶

Tilføjelsen kan, udover at være et skærpet insolvenskrav, også karakteriseres som et skærpet beviskrav, idet bevisbyrden fortsat påhviler gavemodtageren, der nu også skal bevise gavegivers sufficiens for at afværge omstødelse.

Tilføjelsen vedrørende kravet om insufficiens skal forstås i overensstemmelse med RVL § 33, som også indeholder en solvensvurdering både ud fra illikviditet og insufficiens.¹³⁷ Beviskravet for den begunstigede er således strengt.¹³⁸ Det er ikke tilstrækkeligt blot at

---

¹³⁵ Jensen, Kim Sommer, “Omstødelse af (store) gaver” (U 2017B.331/1), afsnit 4, s. 2.

¹³⁶ Børne- og Socialministeriet, (2017). *Forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love*. L 179, s. 27.

¹³⁷ Op. cit., afsnit 2.4.2, s. 14.

¹³⁸ Jensen, Kim Sommer, “Omstødelse af (store) gaver” (U 2017B.331/1), afsnit 4, s. 2.

sandsynliggøre, at skyldneren ved overdragelsen har beholdt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Dette fremgår af bestemmelsens ordlyd, jf. "godtgøres" i stk. 2, 1. pkt. (og stk. 4). For at få en nærmere forståelse af det ændrede beviskrav i KL § 64, kan retspraksis vedrørende RVL § 33 være behjælpelig. Se hertil U 2013.1558 V, hvorefter bevisbyrden ikke er løftet, trods fremlæggelse af en opgørelse over aktiver for ca. 3,2 mio. kr. samt kontoudtog. Dommen er behandlet i afsnit 5.2.1.

Uagtet dens ældre dato, kan U 1962.738 Ø endvidere anvendes i denne sammenhæng.

7.3.2.1. U 1962.738 Ø

Sagen verserer mellem sagsøger, M's kreditor, og sagsøgte, H.

Af sagens faktiske omstændigheder fremgår, at M ved tidligere dom af 14. april 1961 er pålagt at betale ca. 1.800 kr. til sagsøger. Sagsøger har, forud for nærværende sag, indgivet begæring til fogedretten om foretagelse af udlæg hos M. I denne forbindelse har M erklæret sig ude af stand til at betale kontant, ligesom han oplyser, at han ikke ejer aktiver, som sagsøger kan foretage udlæg i. Sagsøger har derfor anmodet fogeden om udlæg i en fast ejendom, som ved ægtepagt i september 1960 er overdraget til H. Til støtte for begæringen om udlæg i ejendommen gør sagsøger i fogedretten gældende, at ejendommen er købt for M's midler, og at M ved overdragelsen har unddraget sagsøger fyldestgørelse i sine midler. Begæringen afvises ved kendelse afsagt af fogedretten i juni 1961, idet M efter overdragelsen ved gyldig ægtepagt ikke længere er ejer af ejendommen, hvorfor M's kreditor ikke kan foretage udlæg heri. Fogedretten anfører, at en sag i givet fald må anlægges mod M's ægtefælle for værdien af det overførte.

Denne kendelse afsagt af fogedretten illustrerer betydningen af ægtefællefinten. Fogedretten har ikke haft mulighed for at imødekomme en begæring om udlæg i ejendommen, idet den gyldigt er overdraget fra M til H.

Sagsøger anlægger efterfølgende nærværende sag mod H, med påstand om, at H tilpligtes at betale det beløb, som M skylder sagsøger. Til støtte herfor gøres det gældende, at sagsøger i august 1960 har erhvervet et krav på det påstævnte beløb på ca.

1.800 kr. mod M, og at M først efter kravets opståen har overdraget ejendommen til H uden vederlag. Endvidere gør sagsøger gældende, at M ved overdragelsen ikke har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser, hvorfor H må hæfte herfor, jf. RVL § 33.

H påstår frifindelse og gør til støtte herfor gældende, at hun ved kravets opståen har opnået ret til den omhandlende ejendom, og at M ved oprettelse af ægtepagten har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Til støtte for H's påstand, afgiver M forklaring. Vedrørende M's økonomiske forhold anføres det, at M omkring august-september 1960 har haft gæld af mindre størrelse. M har haft en samlet gæld på ca. 9.200 kr. Endvidere forklarer M, at han på tidspunktet for overdragelsen også har haft en række aktiver af værdi. M anfører bl.a., at han modtaget ca. 4.000 kr. i provenu for salg af bil, 3.000 kr. som tilbagebetaling af et af M ydet lån, og at han har været i besiddelse af ca. 4.000 kr. kontant. M har i retten fremlagt kvittering på salget af bilen samt for tilbagebetaling af lånet. Om M's indtægtsforhold anføres det, at han modtager invaliderente på 400 kr. om måneden.

Byretten anfører i sin afgørelse, at ægtepagten er tinglyst den 16. september 1960, hvorfor den først på dette tidspunkt har opnået gyldighed. Sagsøgers krav er derfor opstået inden denne dato, i august 1960. Endvidere har dækning for sagsøgers krav ikke efter det i sagen oplyste været muligt at opnå hos M. H har slutteligt ikke ført bevis for, at M ved overdragelsen har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Betingelserne for anvendelse af RVL § 33 er dermed opfyldt, og sagsøgers påstand tages til følge.

For Landsretten afgives der supplerende forklaringer. Et vidne for Landsretten forklarer, at vidnet har lånt 5.000 kr. af M i april 1960, som vidnet har tilbagebetalt med 2.000 kr. i august 1960 og 3.000 kr. i september 1960. H gør for Landsretten gældende, at M ikke har regnskabspligt. H mener derfor, at hun alene har pligt til at sandsynliggøre den påståede utvivlsomme solvens, og ikke at godtgøre denne.

Landsretten anfører i sin begrundelse, at det, på baggrund af de i sagen frembragte oplysninger, er godtgjort, at de ca. 4.000 kr. fra salget af bilen har været i behold på tidspunktet for overdragelsen af ejendommen, og at M har haft en fordring på 3.000 kr. vedrørende lånet.

Det findes imidlertid ikke godtgjort, at M har haft 4.000 kr. kontant. Desuden finder Landsretten det ikke godtgjort, at M har haft de 2.000 kr. i behold på tinglysningstidspunktet, som M har modtaget som tilbagebetaling af lån.

Landsretten finder i sin afgørelse, at der ikke er ført tilstrækkeligt bevis af H for, at M på tidspunktet for tinglysning af skødet på den overdragne ejendom, har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Endvidere kan en manglende regnskabspligt ikke begrunde, at bevisbyrden lempes. Landsretten stadfæster dermed byrettens afgørelse.

H har ført bevis for, at M på tidspunktet for tinglysning har haft ca. 7.000 kr. Dog har H ikke ført bevis for eksistensen af de resterende ca. 6.000 kr., som M i sagen påstår at være i besiddelse af. På tidspunktet for tinglysning har M en gæld på ca. 9.200 kr. Som tidligere anført vedrørende bevisbyrden i RVL § 33, er der ikke alene krav om, at der føres bevis for, at gavegiver er likvid i overensstemmelse med KL § 17, stk. 2, men tillige, at gavegivers aktiver utvivlsomt overstiger dennes passiver. At det er svært at løfte bevisbyrden for både likviditet og sufficiens illustreres af nærværende dom. Endvidere illustrerer dommen, at det ikke er tilstrækkeligt at sandsynliggøre, at M har været i besiddelse af tilstrækkelige midler, idet bevisbyrden forudsætter, at det godtgøres.

7.3.3. Konkursloven § 64, stk. 3

Der er ligeledes foretaget en ændring af i KL § 64, stk. 3. Der er dog alene tale om en ændring i ordlyden, idet denne er ændret til *misforhold til skyldnerens økonomiske forhold*, frem for *misforhold til skyldnerens kår*. Denne ændring er alene foreslået med henblik på at modernisere bestemmelsen sprogligt. Der er dermed ikke sket en materiel ændring af bestemmelsens stk. 3.

7.3.4. Konkursloven § 64, stk. 4

Tilføjeisen af stk. 4 i KL § 64 har medført en retsstilling, hvor gaver mellem nærstående som udgangspunkt kan omstødes, såfremt gaven står i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold. Der gælder, efter denne bestemmelse, ingen tidsgrænse, hvorfor der kan ske omstødelse af en gave, der er givet mange år før fristdagen, forudsat at betingelserne for omstødelse er opfyldt. Denne tidsmæssige udstrækning af reglen kan opfattes som vidtgående for gavemodtageren. Den modsvarer derfor af, at bestemmelsen *alene* kan anvendes, såfremt gaven står i åbenbart misforhold til skyldners økonomiske forhold.

Med åbenbart misforhold menes, at *“bestemmelsen alene gælder for ganske betydelige gaver set i forhold til gavegiverens forhold.”*¹³⁹ Der må foretages en konkret vurdering, hvor der tages udgangspunkt i gavens værdi og størrelsen på gavegivers formue på det tidspunkt, hvor gavedispositionen foretages. I relation til denne bedømmelse har Konkursrådet dog udtalt, at der ikke kun skal tages hensyn til gavens relative værdi i forhold til skyldners økonomiske forhold, selvom dette er udgangspunktet. I bedømmelsen skal der også lægges vægt på, hvorvidt gaven i sig selv har en meget stor værdi. Dette medfører, at det navnlig vil være fast ejendom, værdipapirer, motorkøretøjer og lignende, der vil være omfattet af bestemmelsen, uanset om ægtefællerne betegner det som en lejlighedsgave.¹⁴⁰ Dette stemmer overens med det, som bestemmelsen er tiltænkt, idet det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at bestemmelsen er tiltænkt overdragelse af særligt værdifulde aktiver. Ydermere er dette i overensstemmelse med det generelle formål om at begrænse anvendelse af ægtefællefinten, eftersom denne typisk anvendes til at bringe netop særligt værdifulde aktiver i kreditorly.

Modsat ovennævnte værdigenstande vil løsøre til gavemodtagerens personlige brug typisk falde uden for bestemmelsens anvendelsesområde, uanset om de overførte aktiver kan betegnes som luksusgenstande. Der må dog altid foretages en vurdering i forhold til bestemmelsens ordlyd, hvorfor sådanne gaver efter omstændighederne kan omstødes,

---

¹³⁹ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *“Familieret”*, 3. udgave, Jurist- og Økonomiforbundets forlag, afsnit 4.7, s. 223.

¹⁴⁰ Petersen, Lars Lindencrone, og Ørgaard, Anders, (2018). *“Konkursloven med kommentarer”*, 14. udgave, Karnov Group, s. 571.

såfremt gaven er i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold. Der lægges i sådan en situation vægt på det sædvanlige gaveniveau mellem ægtefællerne.¹⁴¹

Såfremt der er tale om en gave, der står i åbenbart misforhold til skyldners økonomiske forhold, er udgangspunktet således, at gaven kan omstødes, uanset hvornår gaven er givet. Hertil gælder dog en undtagelse, hvorefter omstødelse ikke kan ske, såfremt gavemodtageren godtgør, at skyldneren hverken er eller ved fuldbyrdelsen bliver insolvent og har beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Undtagelsen svarer til den, der fremgår af KL § 64, stk. 2. Det er dermed en bevisbyrde, der for gavemodtageren er vanskelig at løfte.¹⁴²

Før lovændringen den 1. januar 2018 har det ikke været afklaret, om omtvistede krav skal indgå i solvensvurderingen.¹⁴³ Dette er nu fastslået i KL § 64, stk. 4, 3. pkt. Det er heri bestemt, at omtvistede og betingede krav skal indgå i vurderingen, forudsat at kravene bliver endeligt fastslået over for skyldner. Dette kan ske ved dom over skyldneren personligt eller ved skyldners anerkendelse af kravet. Derimod er det ikke tilstrækkeligt, for at fastslå kravet endeligt, at kravet anerkendes af kurator, eftersom det i så fald vil give mulighed for omstødelse over for modtagerægtefællen, hvilket er fordelagtigt for kurator. Såfremt skyldner ikke selv vil anerkende kravet, må der således anlægges sag mod skyldner personligt.¹⁴⁴

Indførelsen i loven om, at omtvistede krav anses for en forpligtelse, skal navnlig sikre, at skyldner ikke kan bringe sine aktiver i kreditorly ved overdragelse af sine aktiver på et tidspunkt, hvor der er rejst et omtvistet krav, eller hvor skyldner frygter, at et sådant krav rejses. Endvidere har indførelsen til hensigt, at det fremover skal undgås, at skyldner eventuelt forhælder en verserende retssag for samtidigt at overdrage aktiver til sin ægtefælle.¹⁴⁵

---

¹⁴¹ Petersen, Lars Lindencrone, og Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursloven med kommentarer"*, 14. udgave, Karnov Group, s. 571.

¹⁴² Jensen, Kim Sommer, "Omstødelse af (store) gaver" (U 2017B.331/1), afsnit 4, s. 2.

¹⁴³ Op. cit., afsnit 5, s. 3.

¹⁴⁴ Børne- og Socialministeriet, (2017). *Forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love*. L 179, s. 15.

¹⁴⁵ Op. cit., s. 14-15.

7.3.5. Konkursloven § 64, stk. 5

Ændringen af konkursloven har tillige medført en tilføjelse i form af KL § 64, stk. 5, vedrørende omstødelse af løbende overførsler til familiens forsørgelse. Bestemmelsen fastslår, at omstødelse efter stk. 1-4 også gælder i det omfang, hvor skyldner løbende har betalt større beløb til sin ægtefælle¹⁴⁶, end hvad der findes rimeligt til den fælles forsørgelse. KL § 64, stk. 5, omfatter eksempelvis tilfælde, hvor en skyldner løbende har afholdt udgifter til fast ejendom, som tilhører den anden ægtefælle, f.eks. terminsydelser, såfremt ægtefællen herved har mulighed for at oparbejde en opsparing samtidig.¹⁴⁷

Retstilstanden har før tilføjelsen af stk. 5 været således, at »for høje« bidrag kategoriseres som gaver i retsvirkningslovens forstand.¹⁴⁸ Med tilføjelsen af KL § 64, stk. 5 er der dermed ikke længere tvivl om, hvorvidt for høje bidrag skal behandles som en gave i de tilfælde, hvor dispositionen savner gavehensigt.¹⁴⁹

Bidrag, der ikke med rimelighed kan indeholdes i forsørgelsesforpligtelsen, og som er gives inden for de i KL § 64, stk. 1 og 2, nævnte tidsfrister, kan således fordres omstødt efter disse bestemmelser. Ligeledes er det muligt at omstøde for høje bidrag uden hensyntagen til en tidsfrist, såfremt konkursboet beviser, at bidragene står i åbenbart misforhold til givers økonomiske forhold.

En klarlæggelse af, hvilke ydelser, der kan rummes i forsørgelsesforpligtelsen er følgelig relevant i relation til kreditorforfølgning mod en ægtefælle.

Som tidligere anført kan udgifter til familiens almindelige forbrug rummes inden for ÆFL § 4. Hvad der forstås ved almindelig forbrug er gennemgået i afsnit 3.2.3. Der stilles efter bestemmelsen ikke krav om, at der skal være tale om en ligelig fordeling mellem ægtefællerne, hvorfor en af ægtefællerne kan bidrage med mere end den anden, uden at

---

¹⁴⁶ Bestemmelsen gælder tillige overførsler til en samlever.

¹⁴⁷ Petersen, Lars Lindencrone og Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursloven med kommentarer"*, 14. udgave, Karnov Group, s. 576.

¹⁴⁸ Denne tidligere retstilstand kan udledes af retspraksis, se hertil b.la. TFA 2013.649 Ø.

¹⁴⁹ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *"Familiere"*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 230-213.

dette får retlig betydning. Dog bemærkes det i relation hertil, at dets mere lige økonomiske forhold¹⁵⁰ ægtefællerne har, dets mindre afvigelse er der plads til inden for rammerne af bestemmelsen, i forhold til hvor meget ægtefællerne hver især bidrager med.¹⁵¹

I relation til den gensidige forsørgelsespligt kan det konkluderes, at der ikke er et entydigt svar på, hvornår et bidrag falder inden for rammerne af ÆFL § 4. Det beror på en konkret vurdering. Ved vurderingen må der bl.a. lægges vægt på ægtefællernes måde at indrette sin samlede økonomi på. En sammenblandet økonomi mellem ægtefæller, uden at ægtefællerne har indgået egentlige aftaler vedrørende deres økonomi, taler for, at de overførsler, som foretages mellem dem, sker som led i den gensidige forsørgelse.¹⁵²

Et eksempel fra praksis vedrørende forsørgelsespligten er TFA 2017.238 V, hvor M's konkursbo anlægger sag mod H.¹⁵³

Af sagens faktiske omstændigheder fremgår det, at M, over en periode på lidt over et år, løbende har overført kontante midler til H, svarende til ca. 10.000 kr. om måneden. I Landsrettens afgørelse lægges der vægt på familiens indtægtsforhold samt den måde, hvorpå familien har indrettet sig. Det fremgår, at H på dette tidspunkt er ene-ejer af familiens bolig, hvorfor parterne har indrettet sig således, at H betaler ydelserne vedrørende ejendommen. Endvidere har H forklaret, at H betaler alle udgifter i husholdningen og køber mad, tøj og rejser. Desuden har parterne 3 hjemmeboende børn, hvoraf det ene er på efterskole, hvilket giver en udgift 4.000 kr. månedligt. Af parternes årsopgørelser fremgår det, at H har en indkomst på 0 kr. i perioden, mens M har en gennemsnitlig, skattepligtig årsindkomst på ca. 900.000 kr. i perioden. Herefter finder Landsretten, at de løbende overførsler kan rummes inden for forsørgelsespligten.

Et yderligere eksempel fra praksis, hvor M's kreditor anlægger sag mod H, er U 2009.826 V.

---

¹⁵⁰ Både i forhold til indtægter, men ligeledes i forhold til en eventuel gæld.

¹⁵¹ Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). *"Familieret"*, 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, s. 235.

¹⁵² Op cit., s. 236.

¹⁵³ TFA 2017.238 V omhandler også subsidær hæftelse. Dette omtales dog ikke nærmere, da dette ikke findes relevant i nærværende afsnit.

Af sagens faktiske omstændigheder fremgår det, at M og H har indrettet sig med en fælles konto, hvortil M månedligt overfører 13.000 kr., og H overfører 4.500 kr. Beløbene anvendes bl.a. til at betale udgifterne vedrørende fast ejendom og biler, begge tilhørende H. I perioder, hvor indeståendet på den fælles budgetkonto ikke har været tilstrækkeligt, har H betalt større beløb udover den faste overførsel. Det fremgår endvidere af sagens faktiske omstændigheder, at M har en nettoindkomst på mellem 26.000 og 33.000 kr. pr. måned, mens H's indkomst er betydelig lavere, da denne ca. svarer til det overførte beløb på 4.500 kr.

Byretten frifinder H, hvorimod flertallet i Vestre Landsretten finder, at der foreligger månedlige overførsler, som overstiger, hvad der er omfattet af forsørgelsespligten. Landsretten fastsætter dette beløb skønsmæssigt til 500.000 kr. Der lægges i afgørelsen vægt på de økonomiske forhold og på ægtefællernes livsvilkår. Særligt det faktum, at M har en betydelig gæld¹⁵⁴ fremhæves i Landsrettens afgørelse. Den væsentligste del af de løbende overførsler fra M skal følgelig ikke respekteres af M's kreditor.

Det fremgår af dommen, at overførslerne sker løbende i en periode på seks år. M's overførsler udgør således ca. 940.000 kr., hvorfor det, som Landsretten finder, kan indeholdes i forsørgelsespligten i nærværende situation udgør ca. 440.000 kr., svarende til 6.000 kr. pr. måned.

Retspraksis understøtter således ovenstående, hvor det anføres, at det er en konkret vurdering, hvornår et bidrag kan rummes inden for forsørgelsespligten, og dermed hvornår KL § 64, stk. 5 finder anvendelse.

---

¹⁵⁴ M skylder sagsøger mere end 1 mio. kr.

8. Er kreditorernes retsstilling forbedret?

I projektet er der set nærmere på tidligere lovgivning på området for gaveoverdragelser mellem ægtefæller, særligt i relation til kreditorernes muligheder for at søge sig fyldestgjort for sine krav. Der er i den forbindelse redegjort for de dagældende og gældende regler samt baggrunden for ændringen af lovgivningen, herunder ønsket om at skabe en retsstilling for kreditorerne med øget mulighed for fyldestgørelse i forbindelse med gaveoverdragelser mellem ægtefæller. I forlængelse heraf, og i overensstemmelse med projektets problemformulering, er det endvidere nærliggende at undersøge, hvorvidt det rent faktisk er lykkedes at skabe en forbedret retsstilling for kreditorerne. Med andre ord er det relevant at undersøge, hvorvidt de i projektet omtalte lovændringer har medført de tilsigtede virkninger.

Da projektet indeholder en gennemgang af et retsområde, som for nylig er trådt i kraft og endnu ikke er anvendt i praksis, er det imidlertid ikke muligt at foretage en endelig konklusion af, hvorvidt ændringerne af reglerne har fået den tilsigtede virkning i praksis. Dog er det, ud fra retspolitiske overvejelser, muligt at diskutere, hvorvidt dette findes at være tilfældet.

Projektets fokus er kreditorernes retsstilling i forbindelse med skyldners gaveoverdragelse(r), hvorfor hovedsigtet for denne diskussion er de tilsigtede virkninger set fra kreditorernes synsvinkel. Indledningsvist bør det dog bemærkes, at der, som tidligere nævnt, også har været et ønske om at give ægtefæller en øget aftalefrihed samt at skabe en mere rimelig retstilstand, som ikke er karakteriseret ved at være tilfældighedspræget. Diskussionen vil således også omfatte dette forhold.

8.1. Forholdet mellem ægtefællerne

Med fjernelsen af kravet om gaveægtepagt i RVL § 30 er der sket en væsentlig ændring på området. Det er ikke længere muligt at "fortryde" en gaveoverdragelse med henvisning til manglende ægtepagt. Formkravet om gaveægtepagt ved visse overdragelser har tidligere været en begrænsning i ægtefællers ret til frit at indgå aftaler med hinanden. Som udgangspunkt har fjernelsen af dette krav således, i overensstemmelse med

lovændringernes formål, bevirket en øget aftalefrihed for ægtefæller. Imidlertid er KL § 64 en begrænsning i ægtefællers aftalefrihed, eftersom gaveoverdragelser i visse situationer kan fordres omstødt efter denne bestemmelse. Af denne grund kan der argumenteres for, at udvidelsen af KL § 64 har medført en indskrænkning i ægtefællernes aftalefrihed, idet lovgiver har forsøgt at øge kreditorernes muligheder for omstødelse. Det konkluderes derfor, at ægtefællers aftalefrihed umiddelbart forekommer øget. Ses reglerne derimod i et større perspektiv – og ikke alene ud fra selve ægtefællelovgivningen – findes aftalefriheden dog ikke at være øget, eftersom ægtefællerne nøje må overveje muligheden for senere omstødelse, forinden der foretages en gaveoverdragelse.

For så vidt angår formålet om at skabe en mere rimelig retstilstand, findes dette at være lykkedes i relation til det interne forhold mellem ægtefællerne. Dette begrundes i ophævelsen af gaveægtepagtskravet, idet der herved er fjernet den omtalte fortrydelsesret. Således er det i dag muligt at indrette sig i tillid til, at en gave ikke kan kræves tilbageført alene med henvisning til en tilsidesættelse af et formelt krav.

Samlet set er det således blevet nemmere for ægtefæller at overdrage gaver til hinanden, og den nuværende retstilstand findes, i forholdet mellem ægtefællerne, mere rimelig sammenlignet med de dagældende regler. Dog bevirker lovændringerne, at ægtefællerne i dag bør have en øget opmærksomhed rettet mod eventuel fremtidig omstødelse. Dette findes rimeligt og er i overensstemmelse med formålet om at begrænse ægtefællefinten, idet de øgede muligheder for omstødelse findes at have en præventiv effekt i relation til anbringelse af aktiver i kreditorly.

8.2. Forholdet til kreditorerne

Set fra kreditorernes synsvinkel har fjernelsen af kravet om gaveægtepagt bevirket, at den hyppigst anvendte metode til at søge sig fyldestgjort for sit krav, efter skyldners gaveoverdragelser til ægtefællen, ikke længere er en mulighed. Dette har været særligt attraktivt blandt kreditorer, da det er både enkelt og procesbesparende.¹⁵⁵ Muligheden for at søge sig fyldestgjort i en overdraget gave, under henvisning til gavens ugyldighed, er efter lovændringen stærkt begrænset. Derved kan der argumenteres for, at kreditorernes

---

¹⁵⁵ Jensen, Kim Sommer, "Omstødelse af (store) gaver" (U 2017B.331/1), afsnit 3, s. 2.

muligheder for at søge sig fyldestgjort i dag er minimeret sammenholdt med mulighederne før 2018. Dette argument støttes endvidere af, at lovændringerne har medført en ophævelse af RVL § 33, således at kreditorer, som på tidspunktet for gaveoverdragelsen har et krav mod gavegiver, ikke længere kan rette et krav direkte mod gavemodtageren. Kreditorerne har således ikke længere hjemmel i ægtefællelovgivningen til at søge sig fyldestgjort i en overdraget gave. Tages der alene udgangspunkt i selve den familieretlige lovgivning, er kreditorernes retsstilling dermed forringet væsentligt efter ægtefælleloven sammenlignet med retsstillingen efter retsvirkningsloven.

Foruden ovenstående findes der at kunne forekomme bevismæssige udfordringer efter afskaffelsen af RVL § 30, idet alle aktiver ikke registreres, herunder aktiver såsom dyre malerier og smykker. Ægtefællerne kan oprette et gavebrev, men det kan umiddelbart forekomme vanskeligt at sandsynliggøre, at gavebrevet er oprettet på et tidspunkt, hvor gavegiver er solvent – og ikke først på et tidspunkt, da gavegiver er blevet insolvent. Kravet om ægtepagt har været egnet til at løse denne bevismæssige problemstilling.¹⁵⁶ Denne holdning er udbredt blandt flere jurister. Det fremgår bl.a. af Danske Advokaters høringssvar af 10. marts 2015, at der udvises kritik af afskaffelsen af RVL § 30, eftersom de bevismæssige udfordringer bevirker, at aktiver, der ikke kræver registrering, kan tilhøre ægtefællerne på skift, som de ønsker, og efter omstændighederne med “tilbagevirkende kraft”. Af høringssvaret fremgår det ligeledes, at *“den foreslåede ophævelse af kravet om ægtepagt for gaver givet mellem ægtefæller vil med stor sandsynlighed kunne føre til en forringelse af kreditorernes stilling, eller i hvert fald til et øget ressourceforbrug for konkursboerne i situationer, hvor man tidligere kunne have anvendt retsvirkningslovens § 30.”*¹⁵⁷ Lovændringerne er således forbundet med flere problemstillinger. Endvidere kan det anføres, at et formentlig øget antal sager vedrørende KL § 64 – og dermed et øget ressourceforbrug – er i uoverensstemmelse med et af de generelle formål med hele lovændringen, da et tilsigtet ønske har været at skabe et system, der netop ikke medfører et større behov for domstolsbehandling.

---

¹⁵⁶ Hansen, Lone og Pedersen, Hans Viggo Godsk, *“Aftalefrihed for ægtefæller samt gaver mellem ægtefæller”* (TFA 2015.274), afsnit 3.1, s. 2.

¹⁵⁷ Danske Advokaters høringssvar af 10. marts 2015, Vedr.: Høring over Retsvirkningslovsudvalgets betænkning *“Ægtefællers økonomiske forhold”* (nr. 1552/2015), s. 8.

Lovændringerne har ikke alene vedrørt retsvirkningsloven og ægtefælleloven. Ændringerne findes ligeledes i KL § 64, som først og fremmest har medført, at en gaveoverdragelse kan omstødes uden tidsbegrænsning, forudsat at betingelserne for omstødelse er opfyldt. Endvidere er der indsat et skærpet solvenskrav. Begge dele er sket med afsæt i et ønske om at hindre grove tilfælde af kreditorly.

Af ovenstående analyse af gældende ret fremgår det, at indsættelsen af et skærpet solvenskrav har medført en skærpet bevisbyrde for gavemodtageren. Således er det blevet sværere for gavemodtageren at undgå omstødelse. Samtidig findes det, at kreditorerne i dag har mulighed for omstødelse i flere tilfælde end tidligere, idet der ikke længere skal tages hensyn til et tidsmæssigt perspektiv. Før 2018 har den daværende tidsmæssige begrænsning gjort KL § 64 uanvendelig i flere situationer, da den forudsætter en omstødsessag inden for to år efter gaveoverdragelser til nærstående. Lovændringen synes derfor umiddelbart at bevirke en forbedret retsstilling for kreditorerne i tilfælde af skyldners konkurs. I forlængelse heraf bemærkes det dog, at kreditorerne også efter dagældende regler har haft en tidsbegrænset mulighed i RVL § 33 vedrørende gavemodtagerens hæftelse. Imidlertid omfatter RVL § 33 alene de kreditorer, der på overdragelsestidspunktet har en fordring mod skyldner, hvorfor anvendelsesområdet i forhold til kreditorer findes større efter KL § 64. Dette forhold støtter synspunktet om en umiddelbart forbedret retsstilling efter lovændringen. Endvidere bør det i relation til tidsbegrænsninger bemærkes, at KL § 74, som også har været gældende før 2018 og fortsat er gældende, heller ikke indeholder en tidsfrist for påberåbelse af omstødelse. Imidlertid findes kreditorernes retsstilling alligevel at være forbedret på dette område efter lovændringen, eftersom det er en mildere bevisbyrde, der påhviler konkursboet efter KL § 64, stk. 4, sammenlignet med KL § 74.

Anvendelsen af KL § 64 forudsætter, at gavegiveren begæres konkurs. Ud fra et insolvensretligt synspunkt må dette betragtes som værende fordelagtigt, eftersom det bl.a. medfører, at lighedsprincippet iagttages. Det gavner således som udgangspunkt samtlige kreditorer, og ikke blot én. Derimod kan det også betragtes som værende en ulempe, at omstødelse forudsætter en konkursbegæring, idet der kan være tale om en længerevarende proces. Endvidere forudsætter det, at en kreditor har evnen og viljen til at

stille sikkerhed for konkursbehandlingen, jf. KL § 27. Det er derfor sandsynligt, at visse kreditorer vil undlade at forsøge at omstøde en gavedisposition, f.eks. fordi kreditoren ikke har likvide midler til sikkerhedsstillelsen, eller fordi kreditors krav er mindre end det beløb, der svarer til sikkerhedsstillelsen. Af denne årsag forekommer det sandsynligt, at KL § 64 alene vil blive anvendt af større kreditorer, hvormed menes kreditorer, som har midler til at opstarte en konkursproces, og hvis fordring har en hvis størrelse.

Af ovenstående analyse samt overvejelser kan det udledes, at lovændringerne har medført positive såvel som negative tiltag, set fra kreditorernes synsvinkel. Inden for konkurssystemet er der ingen tvivl om, at kreditorerne har fået øgede muligheder for omstødelse af gaver mellem ægtefæller, og at dette er i overensstemmelse med det tilsigtede formål om at begrænse ægtefællefinten. Derimod er kreditorernes muligheder uden for konkurssystemet stærkt begrænsede efter lovændringerne, da det i praksis vil være mere eller mindre umuligt at søge sig fyldestgjort i et aktiv, der er overdraget til en skyldners ægtefælle. Samlet set må det konkluderes, at der kan udledes kritik af lovændringerne, idet en særdeles væsentlig mulighed¹⁵⁸ for kreditorerne er fjernet, samtidig med at samtlige af de gældende lovregler forudsætter en igangsættelse af en større, mere ressourcekrævende, og muligvis længerevarende (konkurs)proces.

---

¹⁵⁸ Ugyldighed efter RVL § 30, stk. 1.

9. Konklusion

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at en skyldner har mulighed for at bringe sin formue i kreditorly, ved gaveoverdragelse til sin ægtefælle. Dette er en anvendt konstruktion for mange ægtepar, hvorfor lovgiver længe har haft et ønske om at forhindre dette. Af denne grund har der i mange år været særregler vedrørende gaveoverdragelser mellem ægtefæller, med henblik på at beskytte kreditorerne. Indtil den 1. januar 2018 har det som udgangspunkt været en betingelse at oprette en gaveægtepagt, såfremt ægtefæller overdrager gaver til hinanden, jf. RVL § 30, stk. 1. Dette har været en gyldighedsbetingelse både inter partes og i forhold til tredjemand, herunder kreditorer. Således har giverægtefællen, og dennes kreditorer, haft mulighed for at påberåbe sig ugyldighed, såfremt det formelle krav vedrørende gaveægtepagt ikke er opfyldt. Herved har skyldners kreditorer mulighed for at søge sig fyldestgjort i de overdragede aktiver, idet disse fortsat tilhører skyldner. Forsøget på at bringe formuen i kreditorly har således alene været muligt, såfremt ægtefællerne har husket at oprette en gaveægtepagt. Påberåbelsen af ugyldighed i medfør af RVL § 30, stk. 1, har ikke krævet mange ressourcer, hvorfor kreditorerne ofte har gjort brug af dette i praksis.

Foruden RVL § 30, stk. 1, har kreditorerne indtil den 1. januar 2018 opnået en vis beskyttelse via RVL § 33, hvorefter modtagerægtefællen hæfter for gavens værdi over for kreditorerne. Såfremt en kreditor har haft en fordring mod skyldner på tidspunktet for gaveoverdragelsen, og det efter denne gaveoverdragelse ikke er muligt at opnå fyldestgørelse hos skyldner, kan kreditor således rette sit krav direkte mod modtagerægtefællen, medmindre modtagerægtefællen fører bevis for givers solvens på overdragelsestidspunktet.

Med udgangspunkt i retsvirkningsloven må det konkluderes, at der i praksis har været tale om en stærk beskyttelse af kreditorerne. Imidlertid er de to anførte bestemmelser i retsvirkningsloven ophævet ved indførelsen af ægtefælleloven den 1. januar 2018. Dette har bevirket, at oprettelse af gaveægtepagt ikke længere er en betingelse, og modtagerægtefællen hæfter ikke længere direkte over for giverægtefællens kreditorer. Samtidig er der ikke i ægtefælleloven vedtaget nye lovbestemmelser med henblik på

kreditorbeskyttelse i forbindelse med gaveoverdragelser mellem ægtefæller. Alene henset til selve ægtefællelovgivningen har lovændringerne den 1. januar 2018 således medført en forringet retsstilling for kreditorerne. Dog er der med virkning fra den 1. januar 2018 også foretaget ændringer i konkursloven.

KL § 64 vedrører omstødelse af gaver, hvorfor denne bestemmelse er relevant i den situation, hvor en skyldner forsøger at bringe sin formue i kreditorly via gaveoverdragelse til sin ægtefælle. Omstødelse af gaver har været muligt både før og efter 2018, forudsat at betingelserne for omstødelse er opfyldt. Indledningsvist er det en betingelse, at skyldner erklæres konkurs. Har skyldner overdraget gaver inden for seks måneder før frisdagen, kan disse gaver uden videre omstødes. Dette gælder både efter den gældende lovgivningen og lovgivningen før 2018. Er en gaveoverdragelse derimod foretaget tidligere end seks måneder før frisdagen, er retsstillingen anderledes som følge af lovændringerne. Før den 1. januar 2018 har der efter KL § 64 været en absolut tidsbegrænsning, hvorefter omstødelse ikke har været muligt, såfremt gaveoverdragelsen er sket tidligere end to år før frisdagen. Er gaven overdraget til skyldners ægtefælle inden for denne tidsfrist, har omstødelse været muligt, medmindre modtagerægtefællen godtgør, at giverægtefællen hverken er eller ved overdragelsen er blevet insolvent. En solvensvurdering er dermed afgørende. Vurderingen skal foretages efter KL § 17, stk. 2. Det vil sige, der er tale om en vurdering af skyldners likviditet, hvormed forstås, hvorvidt skyldner kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Kravet til skyldners solvens, og dermed modtagerægtefællens bevisbyrde, er med lovændringerne pr. 1. januar 2018 skærpet. Solvensvurderingen skal ikke længere foretages alene med henblik på skyldners likviditet, da skyldners sufficiens nu også indgår i vurderingen. Således skal modtagerægtefællen i dag bevise, dels at skyldner efter overdragelsen har opretholdt en indtægt, der er tilstrækkelig til at dække skyldners løbende forpligtelser, og dels at skyldners aktiver på tidspunktet for gaveoverdragelsen utvivlsomt overstiger dennes passiver. Følgelig er betingelserne for at afværge omstødelse af en gave til skyldners ægtefælle skærpet, hvilket er til gavn for kreditorerne. Endvidere er den absolutte tidsbegrænsning ophævet, såfremt gaven er i åbenbart misforhold til skyldners økonomiske forhold, medmindre modtagerægtefællen løfter den førmtalte bevisbyrde.

Der er tale om en streng bevisbyrde. Det må derfor konkluderes, at ændringerne i konkursloven har bevirket en øget mulighed for omstødelse.

Det skal dog bemærkes, at omstødelse forudsætter, at skyldner erklæres konkurs. Derfor må det samlet konkluderes, at den øgede kreditorbeskyttelse alene eksisterer i de tilfælde, hvor betingelserne for konkurs er opfyldt, herunder at en af kreditorerne har evnen og viljen til at stille sikkerhed for konkursen. Der er således problemstillinger forbundet med den ændrede lovgivning, dels fordi konkursbehandling ikke altid er muligt, og dels fordi kreditorernes retsstilling er forringet uden for konkurs.

Afslutningsvist kan det konkluderes, at de i projektet omtalte lovændringer primært er begrundet i hensynet til kreditorerne, idet lovgiver længe har haft et ønske om at forhindre ægtefællefinten. Hensigten med lovændringerne er delvist opnået, eftersom kreditorernes mulighed for omstødelse er øget. Henset til at dette ofte er en ressourcekrævende proces, hvorimod påberåbelse af ugyldighed grundet manglende gaveægtepagt ikke kræver mange ressourcer, samtidig med det faktum, at ugyldighed ofte er forekommet i praksis, findes det, at kreditorerne efter den 1. januar 2018 har sværere ved at opnå fyldestgørelse for sine krav, efter skyldners gaveoverdragelser.

10. Litteraturliste

10.1. Lovgivning

- Børne- og Socialministeriet. *Bekendtgørelse af lov om ægteskabets retsvirkninger*. Lov nr. 1135 af 20/10/2014.
- Børne- og Socialministeriet. *Lov om ægtefællers økonomiske forhold*. LOV nr. 548 af 30/05/2017.
- Børne- og Socialministeriet. *Lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love*. LOV nr. 550 af 30/05/2017.
- Justitsministeriet. *Bekendtgørelse af konkursloven*. LBK nr. 11 af 06/01/2014.
- Justitsministeriet. *Bekendtgørelse af lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område*. LBK nr. 193 af 02/03/2016.

10.2. Retspraksis

10.2.1. Ugeskrift for retsvæsen

- U 1962.738 Ø
- U 2009.826 V
- U 2012.370 V
- U 2013.1558 V

10.2.2. Tidsskrift for Familie- og Arveret

- TFA 2003.204 V
- TFA 2013.649 Ø
- TFA 2017.238 V

10.2.3. Fuldmægtigen

- FM 2014.53 V

10.3. Lovforarbejder

- Børne- og Socialministeriet, (2017). *Forslag til lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, lov om ægtefælleskifte m.v. og forskellige andre love*. L 179.
- Danske Advokater, (10. marts 2015), Høringssvar vedr.: Høring over Retsvirkningslovsudvalgets betænkning "*Ægtefællers økonomiske forhold*" (nr. 1552/2015).
- Retsvirkningslovsudvalget, (2015). Betænkning nr. 1552 "*Ægtefællers økonomiske forhold*".
- Udkast til Lov om Ægteskabets Retsvirkninger: Udarbejdet af den, ved Kgl. Resolutioner af 25. juli 1910, 19. juni 1912 og 29. december 1914, nedsatte Kommission.

10.4. Juridisk litteratur

- Andersen, Eigil Lego, (1988). "*Gavebegrebet - Gavereglerne og deres anvendelsesområde*", G•E•C Gads Forlag.
- Evald, Jens, Dalberg-Larsen, Jørgen m.fl. (2002). "*Om retspolitik*", Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Evald, Jens, og Schaumburg-Müller, Sten (2004). "*Retsfilosofi, retsvidenskab og retskildelære*", 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Hansen, Lone og Pedersen, Hans Viggo Godsk, "*Aftalefrihed for ægtefæller samt gaver mellem ægtefæller*" (TFA 2015.274).
- Jensen, Kim Sommer, "*Omstødelse af (store) gaver*" (U 2017B.331/1).
- Lund-Andersen, Ingrid og Nørgaard, Irene, (2012). "*Familieret*", 2. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Munk-Hansen, Carsten, (2018). "*Retsvidenskabsteori*", 2. udgave, Djøf forlag.
- Nielsen, Linda og Lund-Andersen, Ingrid, (2018). "*Familieretten*", 8. udgave, Ex Tuto Publishing / FairPublishing.
- Nørgaard, Irene, Adolphsen, Caroline og Naur, Eva, (2017). "*Familieret*", 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag.
- Pedersen, Anitta Godsk og Pedersen, Hans Viggo Godsk, (2018). "*Familie- og Arveret*", 10. udgave, Karnov Group.

- Petersen, Lars Lindencrone og Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursloven med kommentarer"*, 14. udgave, Karnov Group.
- Ørgaard, Anders, (2018). *"Konkursret"*, 12. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag.

10.5. Øvrige kilder

- Skatteministeriet, (2019). *Den juridiske vejledning 2019-1*.

11. Dokumentation for projektets omfang

Ordoptælling

Statistik:

Sider	87
Ord	24.722
Tegn (ingen mellemrum)	142.105
Tegn (med mellemrum)	166.622
Afsnit	660
Linjer	2.621

Medtag fodnoter og slutnoter

OK